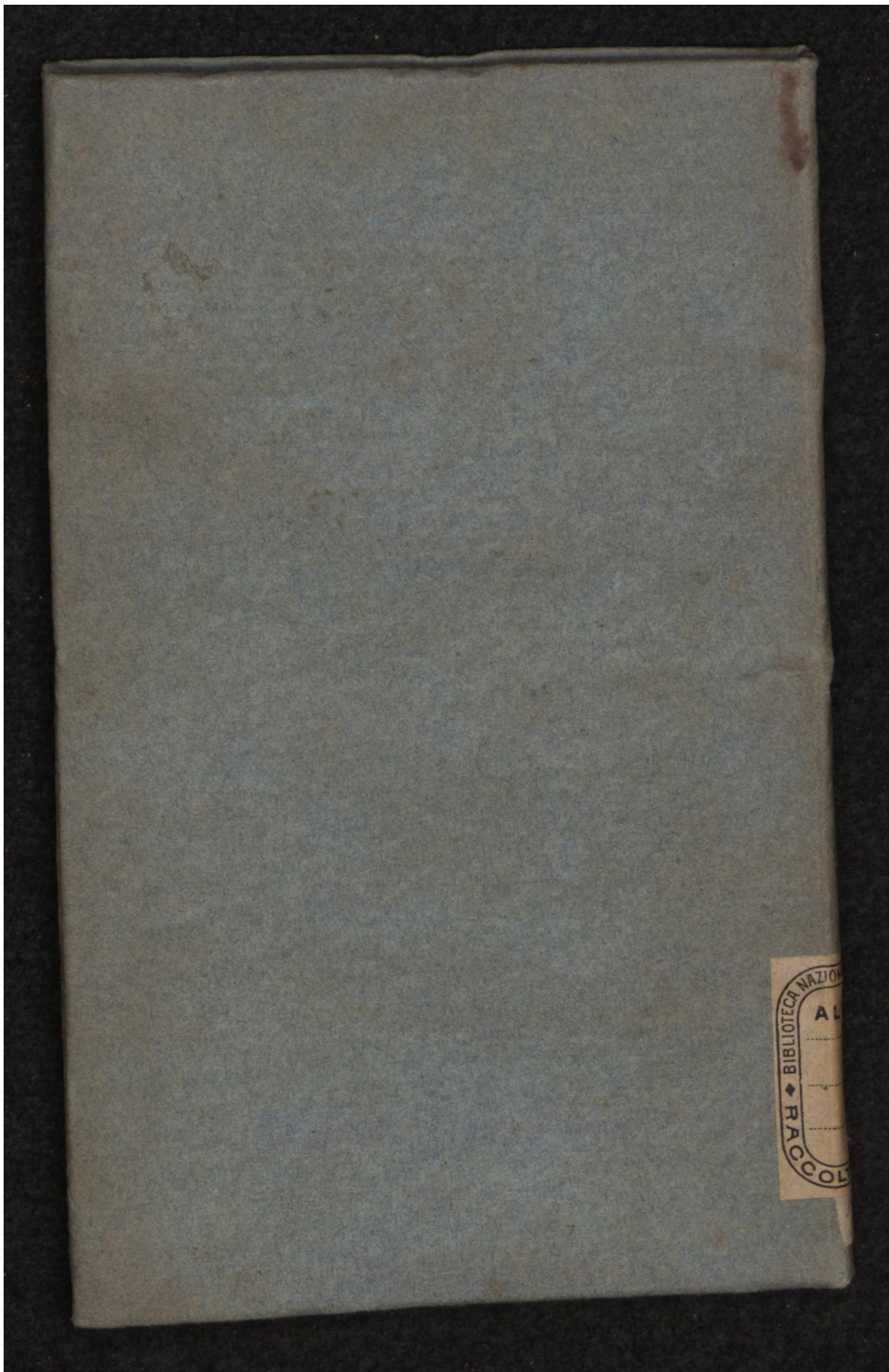

FIRENZE

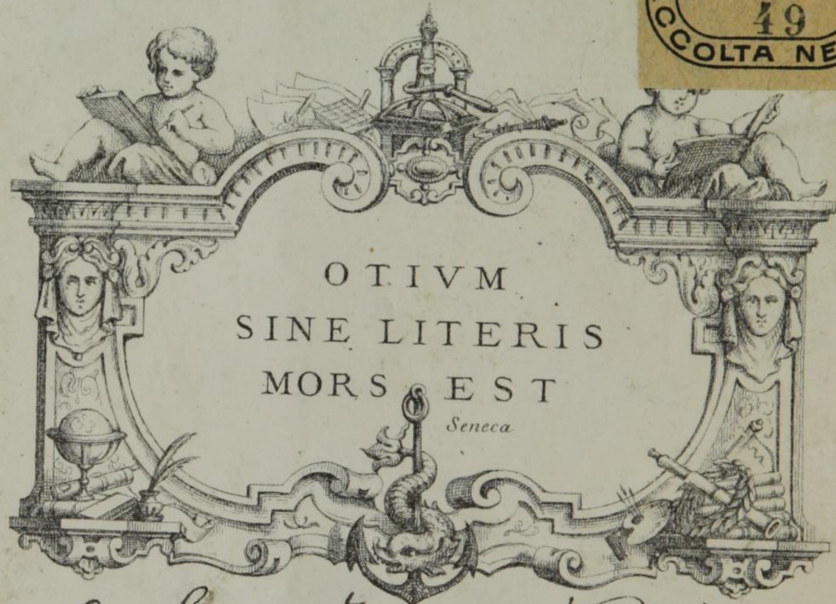

BIBLIOTECA NAZIO
AL
RACCOLT

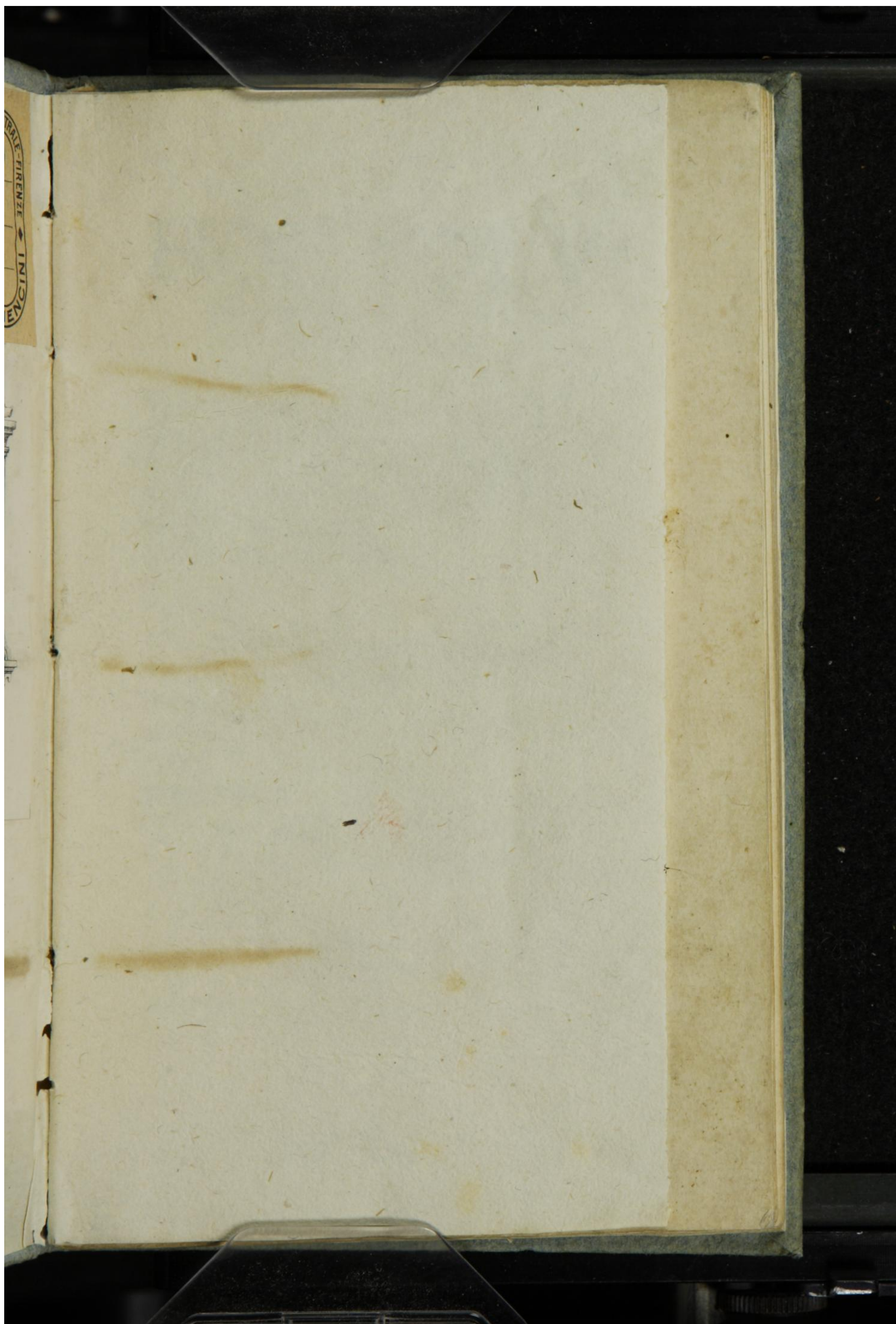

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE-FIRENZE
ALDINI
I
3
49
RACCOLTA NENCINI

OTIVM
SINE LITERIS
MORS EST
Seneca
Ex Libris Joannis Nencini
1874

HOC VOLVMINE CONTINENTVR.

Poëtæ tres egregij nunc primum in lucem editi.
Gratij, qui Augusto principe floruit, de uenatione Lib. I.
P. Ouidij Nasonis Halieuticôn liber acephalus.
M. Aurelij Olympij Nemesiani Cynegeticôn Lib. I.
Eiusdem carmen bucolicum.
T. Calphurnij Siculi Bucolica.

Per uirum egregium Georgium Logum Silesium.

EXCVSVM AVGVSTAE VINDELICORUM, in officina Henrici Steyner, Anno M. D. XXXIIII.

MAGNIFICO, ET ORNATISSIMO VIRO ANTONIO FVCCARO AVGVSTANO, GEORGIVS LOGVS SILLESIVS S. P. D.

Quidem ut ingenue fatear, Antoni optime, iam pridem sæpe negligentiam, ne dicam inertiam meam, tacite mecum reputans, ac non sine molestia quadam agnoscens, memetipse reprehendi, quód cum tu is uir sis, ea dignitate, humanitate, & uirtute, ut merito à bonis, & doctis, ac literarum studiosis omnibus & amandus plurimum sis, & colendus: cumq; insuper priuata etiam tua erga me beneficia, ac merita sané non uulgaria extiterint, hactenus tamen neque scripserim ad te quicquam, neque ullum præterea studij, & obseruantiæ, & grati erga te animi mei dederim documentum. Etenim cum Augustæ Vindelicæ, quæ tibi patria est, annis iam tribus, cum eo tempore Carolus. V. Romanorum Impera. inuictißimus, Imperij principibus, & proceribus conuocatis, concilium in ea urbe haberet: in aula inclyti Romanorum ac Pannoniæ & Bohœmiæ Regis Ferdinandi uersarer: summa me abs te humanitate, & perquàm familiariter acceptum memini, atque tractatum, neque à te modo, uerumetiam á dignißimo, festiuißimoq; uiro Rhaimondo Fuccaro fratre tuo germano. Nam & splendidißimus sæpe conuiuijs inter sum

mos

mos & principes uiros, elegantißimosq; homines perho norifice me adhibuisti in uestris illis amœnißimis, & cul tißimis hortis, qui non indigenis modo, sed peregrinis etiam arboribus, pomis, herbis, omniq; cultu non Germaniam modo nostram, sed quasuis etiam externas regiones prouocare poßint: & omni deniq; humanitatis genere es prosequutus. Cumq; hoc eodem tempore propositum mihi esset, ut ex aulicis molestijs in optatißimam & animo meo semp gratißimā Italiam, ex qua fataliū temporum calamitate, & naufragio exclusis aliquot annis, abfueram, quasi in tutißimum aliquem portum postliminio quodam meo reuerterer: ubi cum ueteribus amicis, cum libris scilicet & musis, in gratiam redirem: dedisti tu ultro & sponte tua, nihil sanè à me uel ambitus, uel rogatus, honestißimo mihiq; amicißimo uiro Georgio Hermanno consanguineo tuo id negotij, ut me procuratoribus tuis, qui Venetijs rationes & negotia tua tractant, diligenter commendaret. quòd cum Hermannus, qua est humanitate & beneuolentia erga me, sedulo fecisset: cū eas literas Venetias postea ueniens procuratoribus illis tuis reddidissem, facile intellexi, eiusmodi fuisse, ut & studium & beneuolentiam erga me præseferrent tuam, & magno in posterum usui mihi essent, & commoditati. Nam illi & officia, & operam mihi suam gratißime & perliberaliter detulerunt, neque minus & libenter & prolixe, siquando opus fuit, re quoque ipsa præstiterūt: pecunias certe, quæ in subsidium atque usum studiorum meorum cum ab optimo & de me studijsq; meis meritißimo principe Stanislao Thursone, episcopo Olo-

mucensi, quem, ut ipsius dignitas meretur, amplitudinis, doctrinæ, uirtutis, innocentiæ, & grati animi causa nomino, tum alioqui etiam, & à meis ad me mitti ex permutatione solent, sine quæstu, & emolumento suo ullo, semper mihi numerarunt. Verum omnibus istis amicitiæ nostræ & meritorum tuorum erga me uinculis, quibus tibi obstrictus esse debeo, illud quoque non minimum sanè accedit, quòd cum Thursonum familia, quæ genere, dignitate, ac uirtutis & leterarum commendatione per orbem terrarum celeberrima existit, affinitas tibi est. Thursonum autem beneficentiæ, præsidio & liberalitati multo maximam fortunarum & studiorum meorum partem acceptam refero. Post Thursones uero cum Georgij Loxani lectißimi uiri, & inclyto Regi nostro Ferdinando à consilijs, & epistolis, atq; eiusdem consanguinei mei meritis & benignitati in primis me debere agnoscam, cum illo quoque egregia quædam coniunctio, & familiaritas tibi intercedit. Ego uero ita apud me constitui, itaq; sentio, me non modo erga eos, qui ipsi bene de me merentur, gratum, & memorem esse oportere, sed si qui etiam illis ipsis grati acceptiq; sunt. Præter omnes uero, quæ modo à me, cur tibi debeam, enumeratæ sunt causas, hæc quoque ad te obseruandum & colendum incitare non mediocriter me debet, quòd cum ea sis, qua omnes intelligunt, dignitate, ea opum affluentia, & ubertate, ut pauci non modo in Europa, sed ubiuis etiã gentium tuæ conditionis homines tecum conferendi uideantur, in tantis tamen fortunis, inq; summis maximarum rerum occupationibus nunquam intermittis studia literarum

rarum. Neque uero ipse modo libenter ac multum in his uersari soles, sed eos etiam, qui omne in illis tempus consumunt, & excellentis alicuius doctrinæ laudem aliquam sunt consecuti, gratia, fauore, & liberalitate prosequeris singulari: neque ullum eos aut iuuandi, aut ornandi locum, occasionemq; prætermittis, idq; cum semper, tum uero olim Romæ, cum ibi esses Leone Pontifice, præstitisti, ubi tu quidem cum minime uidereris, tum maxime optimis studijs & honestißimis artibus incumbere solebas, domusq; tua à summis uiris & qui tum Romæ ingenij & doctrinæ laudibus in prmis florebant, multum & aßidue frequentabatur, inter quos aliquot domestica, etiam & familiari consuetudine coniunctos habuisti, atq; ex ijs disertißimum & honestißimum hominem Georgium Sauromanum, & Georgium item Syluanum, utrumq; Silesium, id est popularē meū. Eiusmodi igitur, ac alijs insuper plurimis de causis, quas nunc omnes enumerare, prætium operæ non est, in ære tuo cum sim, ut licet sero illud quidem, aliquando tamen nomen illud expungerem, hæc ad te hoc tempore scribenda putaui, sed, ut æqui & boni consueuerunt, non sine aliquo tamen omnino fœnore, & lucello tuo, siquidem cum proxima æstate Romæ essem, conflata mihi non mediocris amicitia fuit cum Ioanne Lucretio Aesiandro Germano, iuuene cum rara & exquisita bonarum artium & literarū cognitione, tum græcæ hæbraicæq; & latinæ linguæ peritia egregie instructo. Is mihi trium optimorum, & antiquißimorum authorum, qui tam diu latuerunt, ut penitus in obliuionem

hominum uenerint, copiam fecit, Gratij, qui de uenatione, siue κυνηγετικῶν librum carmine conscripsit: itemq; M. Aurelij Nemesiani, qui idem tractauit argumentum: quibus adiunctum erat P. Ouidij Nasonis fragmentum de piscibus. Gratius quidem Octauiani Augusti temporibus, & fœlicissimo illo ac uere aureo & præstantissimorum ingeniorũ fœcundissimo sæculo floruit. Eius poëtæ Ouidius in ultima de Ponto elegia meminit his uersibus. Tytirus antiquas & erat qui pasceret herbas:

Aptaq; uenanti Gratius arma daret.

Neque sanè immerito in illustrium sui temporis poëtarum catalogo Ouidius poëta sanè bonus poëtæ longe omnium præstantissimo Virgilio Gratium mox subiungendum sibi duxit, quando ille carminis maiestate, suauitate, & elegantia, & argumenti, quod tractat, iucundissimi gratia atq; ornatu cum quouis antiquorum poëtarum certare uideatur. Illud uero dolendum summopere est, quòd tam lacer, & mutilatus ad nos peruenit: ut non pauca in eo uideantur desyderari. Aesiander quidem ex uetustissimo codice, quod nobilis & cultissimus nostri temporis poëta Accius Syncerus Sannazarius longobardicis literis scriptum ex Gallijs secum aliquando attulerat, quam potuit integre & incorrupte descripsit, unà cum autoribus illi coniunctis, quorum exemplar mihi cum dedisset, non modo ut edendos curarem lenti mihi permisit. uerumetiam, id ut facerem, ultro ipse me est adhortatus: longissime ille quidem ab eorum sententia remotus, qui ueteres eosdemq; bonos libros uel propter negligentiam, aut etiam inuidiam interdum

pre-

premunt, uel, quod iniquißimum est, pro suis edunt. Quorum iniuria, & peruersitate factum est, ut multi præstantes authores, qui ex superiorum temporum calamitate & naufragio euaserant, non sine graui bonarũ artium iactura perierint. Hos itaq; tres, quos diximus, authores mi spectatißime Antoni, cum, in apertũ ut referrem, in animo mihi esset, idq; Venetijs in officina, quã Aldus Manutius Romanus uir diligentissimus, & insigniter eruditus, deq; renascentibus bonarum literarum studijs præclare meritus, elegantißimam & nobilißimã instituit, quæ cum annis iam aliquot certis de causis otiosa quieuisset, hoc tempore eam cum alijs rebus, tum uero pulcherrimis characteribus renouatam Paulus Manutius Aldi filius moderatissimus iuuenis, & literarum studijs ac honestißimis moribus egregie ornatus, paternæq; uirtutis & instituti hæres, & imitator instaurauit. in qua re conficienda summi & præclarißimarum artium doctrina celeberrimi & instructißimi Ioannis Baptistæ Egnatij consilio, opera, & industria plurimum se fatetur adiutum. Cum igitur ad editionem illam Paulus ipse, qua est humanitate, operam mihi suam deferret, in tuam præsertim gratiam, & sub tuo nomine id feci, ut qualemcũque interea animi erga te mei darem significationem, propterea quod intellexi te, si quando à grauioribus curis et occupationibus uacuus rura & possesßiones tuas, quas amœnißimas & amplißimas habes, animi causa inuisis, uenandi studio non parum oblectari solere. Venationis uero laudes, ut studium ingenuis hominibus ac Regibus etiam & principibus conuenientißimum, cum alij plerique

que, ijq; summi authores, tum præcipue Xenophon Socraticus ille, qui ipse de uenatione scripsit, sunt persecuti. Interim bene uale, & officium hoc in te meũ boni consule Venetijs. M. D. XXXIIII. XV. Kal. Febr.

GEORGIVS LOGVS.

Mplexu teneræ dignatum & amore Dianæ.
Pastorem in syluis Endimiona ferunt.
Atq; hinc matre dea genitus per latmia saxa
Gratius in solis dicitur esse locis.
Diua quidem læsi cælans mala damna pudoris,
Nutrici hunc Nymphæ credidit alma suæ
Formosæ chariti, puerum quæ eduxit, & illi
Vbera nectareo turgida rore dedit.
Hic uitam syluis haud ulli notus in altis
Maternis egit sedulus in studijs:
Aut celeres iaculo ceruos damasq; fugaces,
Aut sæuum lata cuspide strauit aprum,
Hærentem aut scopulo capream deiecit ab alto:
Siue feras canibus, seu capit ille plagis.
Et tandem lætas cecinit uenantibus artes
Auspicio matris, præsidioq; deæ.
Ipsa quibus nutrix musæum diua leporem
Infudit largo flumine blanda charis.
Has ego multa quidem nulli per sæcula uisas
In lucem rursus cæca per antra fero.
Parce dea: illæsa est casti tua fama pudoris:
Inuidia, aut rumor finxerit illa leuis.

Non

Non ego te nudam, tua nulla ego crimina uidi.
Ne sæui: Acteon non sum ego magna dea.

GEORGIVS LOGVS PETROPAVlo Vergerio, apud inclytum Ferdinandum, Romanorũ Pannoniæ ac Bohœmiæ Regem oratori Pontificio.

Ratius intactæ aßiduus comes ille Dianæ.
Dum sequitur celeres per nemora alta feras,
Impiger ignotas uenator protulit arteis
Venandi auspicio diua superba tuo.
Arteis diua illum, numeros comitum unà Dianæ
Grata deæ ante alias & bene culta charis
Edocuit, nomenq; dedit, cui plurima ab ore
Gratia musæo tincta lepore fluit.
Retia, pinnatas, pedicas, ligna apta parandis
Ille canit iaculis, & genera, atque modum:
Et quæ sit natura canum, quiq; usus in illis:
Atque horum soboles quo sit alenda modo.
Venatorem habitu, atq; decentibus instruit armis:
Quiq; sit his studijs, qui minus aptus equus.
Ille diu syluis uenando errauit in altis.
Venatrici illic multum adamatus heræ.
Atque huic, cui nomen Nemesis de nomine nymphæ,
Hærebat latere fidus ubiq; comes,
Ex Lybia longe & Carthagine ab usq; profectus
Dura per infidi mille pericla maris.
Hos ego per montes, perq; inuia lustra secutus,
Illorum has artes, munera digna, tuli.

A t tu Germanis sapiens orator in oris
Pontifice à magno Paule ubi missus abes
R omanum ad Regem, post duros sæpe labores
Et qui marte illum mille, togaq; tenent:
D um cursu, iaculoq; feras, syluasq; fatigat,
His noctem in studijs dum terit, atque dies,
D um gratus iuueni ipse comes per densa uagaris
Auia, & has, illas sternis ubique feras,
H os cape uenandi artifices, fessusq; labore,
Otia in his, sed non otia uana teras.
H æc tamen in foribus diuæ, cui talia cordi,
Ne pigeat grata scribere Paule manu.
V ergerius, Diana tuo quòd sancta fauore
Hanc artem, hæc nobis reddidit arma Logus,
H as tibi apri exuuias torui, spumantiaq; ora
Nunc quoque fulmineo dente timenda dicat.
T u dea, tu nostris præsens uenatibus adsis,
Effugiat nostras quo fera nulla manus.

DE EODEM, & Rege uenantibus.

D um syluas, montesq; altos, loca sola, pererrant,
Atque uagas quærunt per stabula alta feras
V enator Damon, Damoni & gratus Iollas,
His studijs, sed non conditione pares,
E cce canes ramosa altum per cornua ceruum,
Cui comes horribili dente tremendus aper,
A uia per, saltusq; agitant. it clamor in auras,
Latratu ualles, & nemus omne sonat.
O ccupat, & comiti metuens tunc fidus Iollas,
Sæuitia immanis ne cadat ille feræ.

T u ceruum Rex magne petas, mihi cura furentem
Excipere, & certa sternere cæde suem.
I mbelles aliis damæ, ceruiq; fugaces.
Hæc erit hæc manibus uictima digna meis,
R ex ait, & ualida attollens uenabula dextra,
Immanem ingenti uulnere fudit aprum.

AD GEORGIVM Loxanum Silesium

L oxane, inflauit rauco caua cornua cantu
Gratius, accurrunt, impigra turba, canes,
L atratuq; auras & acuta uoce lacessunt,
Duxq; canum egregius Nemesianus adest.
R etiaq; attollunt socij. & uenabula lata,
Arma cito expediunt, & mora nulla placet.
Q uid cessas, lentusq; iaces? præsepia ad alta
Iampridem sonipes te manet, atque fremit.
F astiditq; moras, latratuq; atria complet
Ille tuus uentus otior acer Hylax.
S urge age, te socij expectant, uenantibus illis
Nulla hodie in syluis tuta futura fera est.

GRATII

GRATII DE VENATIONE, SEV κυνηγετικῶν liber.

Ona cano diuûm, lætas uenantibus arteis
Auspicio Diana tuo. Prius omnis in armis
Spes fuit, & nuda syluas uirtute mouebāt
Inconsulti homines, uitaq; erat error in omni
Post, alia propiore uia, meliusq; profecti,
Te sociam Ratio rebus sumpsere gerendis.
Hinc omne auxilium uitæ, erectusq; reluxit
Ordo, & contiguas didicere ex artibus arteis
Proserere. hinc demens cecidit uiolentia retro.
Sed primum auspicium deus artibus, altaq; circa
Firmamenta dedit. tum parteis quisq; secutus
Exegere suas, tetigitq; industria finem.
Tu trepidam bello uitam Diana ferino,
Qua primum quærebat opem, dignata repertis
Protegere auxilijs, orbemq; hac soluere noxa.
Asciuere tuo comites sub nomine diuæ
Centum omnes nemorum, centum de fontibus omnes
Naiades, & Latij cultor qui Faunus amœni,
Mænaliusq; puer, domitrixq; Idæa leonum
Mater, & inculto Syluanus termite gaudens.
His ego præsidibus nostram defendere sortem
Contra mille feras & non sine carmine lusus,
Carmine & arma dabo, & uenandi persequar arteis.

Armo-

Armorum, cassesq; ,plagarumq; ordiar astus.

DE RETIBVS conficiendis.

Prima iubent tenui nascentem iungere filo
Limbum, & quadruplici tormento astringere limbos
Illa operum patiens, illa usus linea longi.
Tunc ipsum medio cassem quo nascitur ore,
Per senos circum usq; sinus laqueabis, ut omnem
Concipiat tergo, si quisquam est plurimus, hostem.
Et bis uicenos spatium prætendere passus
Rete uelim, plenisq; decem consurgere nodis.
Ingrata maiora sinus impendia sument.
Optima cyniphiæ, ne quid cunctere paludes
Lina dabunt. bonus æolia de ualle Sibulle
Foetus, & aprico Thuscorum stupea campo
Messis, contiguum sorbens de flumine rorem,
Qua cultor Latij per opaca silentia Tybris
Labitur inq; sinus magno uenit ore marinos.
At contra nostris imbellia lina Faliscis:
Hispaniq; alio spectantur Setabes usu.
Vix operata suo sacra ad bubastia lino
Velatur sonipes æstiui turba Canopi.
Ipse in materia damnosus candor inerti
Ostendit longe fraudem, atq; exterritur hostis.
At pauper rigui custos Alabandicus horti
Cannabias nutrit syluas, quàm commoda nostro
Armamenta operi: grauis est tutela sed illis.
Tu licet hæmonios includas sentibus ursos,
Tantum ne subeat uitiorum pessimus humor,

Ante

A nte caue, non est humentibus usus in armis.
N ulla fides ergo, seu pressa flumina ualle
I nter opus crassæq; modum fecere paludes,
S iue improuisus cœlo perfuderit imber.
I lla uel ad fluctus Helices oppande serenæ,
V el caligneo laxanda reponito fumo.
I ccirco & primas linorum tangere messes
A nte uetant, quàm maturis accenderit annus
I gnibus, & claro Pleias se prompserit ortu.
Imbiberit, tanto respondet longior orsu
(Magnum opus) & tangi nisi cura uincitur impar.
N onne uides, ueterum quos prodit fabula rerum
S emideos, illi aggeribus tentare superbis,
Freta matres ausit tractare deorum.
Q uam magna mercede meo sine munere syluas
I mpulerint. flet adhuc & porro flebit Adonim
V icta Venus, ceciditq; suis Ancæus in aruis.
E t prædexter erat geminisq; securibus ingens
I psedeus, cultosq; ferit Tyrinthius orbeis,
Q uem mare, quem tellus, quem præceps ianua Ditis
O mnia tentantem, qua laus erat obuia, paßi.
H inc decus, & famæ primus patrauit honorem.
E xige, si qua meis respondet ab artibus ergo
G ratia, quæ uires fallat collata ferinas.

DE PINNATIS conficiendis.

S unt, quibus immundis decerptæ uulnere plumæ
I nstrumentum operis fuit, & non parua facultas.
T antum inter niuei iungantur uellera cygni,

E t satis armorum est hæc clara luce coruscant,
T erribiles species, ab uulture dirus auaro
T urbat odor syluas, meliusq; alterna ualet res.
S ed quàm clara tuis & pinguis pluma sub armis,
T am mollis tactu & non sit creberrima nexu,
N e reprehensa suis properantem linea pinnis
I mplicet, atque ipso mendosa coarguat usu.
H ic magis in ceruos ualuit dolus. ast ubi lenta
I nterdum lybico fucantur sandice pinnæ,
L ineaq; extritis lucent anconibus arma,
R arum. siqua metus eludat bellua falsos.

PEDICE.

N am fuit & laqueis aliquis curracibus usus.
C eruino iussere magis contexere neruo.
F raus reget insidias habitu mentita ferino.
Q uid qui dentatas iligno robore clausit
V enator pedicas, cum dissimulantibus armis
S æpe habet imprudens alieni lucra laboris?
O fœlix, tantis quem primum industria rebus
P rodidit autorem. deus ille, an proxima diuos
M ens fuit, in cæcas aciem quæ magna tenebras
E git, & ignarum perfudit lumine uulgus.
D ic age Pierio (fas est) Diana ministro.
Arcadium stat fama senem, quem Menalus autor
E t Lacedæmoniæ primum uidistis Amyclæ
P er non assuetas metantem retia ualles,
D ercylon, Haud illo quisquam se iustior egit,
A ut fuit in terris d ûum obseruantior alter.

Ergo

E rgo illum primis nemorum dea finxit in annis,
A uctoremq; operi dignata inscribere magno,
I ussit adire suas & pandere gentibus arteis.

GENERA IACVLORVM.

I lle etiam ualido primus uenabula dente
I nduit, & proni mod. ratus uulneris iram,
O mne moris excepit onus, tum stricta uerutis
D entibus & geminas subiere hastilia furcas.
E t quidem totos clauserunt ensibus orbes,
N e cessaret iners in uulnere massa ferino.
B landimenta uagæ fugies nouitatis ibidem.
E xiguo, nimioue nocent. sed lubricus errat
M os & ab expertis festinant usibus omnes.
Q uid, Macedum immensos libeat si dicere contos,
Q uàm longa exigui spicant hastilia dentes?
A ut contra ut tenero districtas cortice uirgas
P rægrauat ingenti pernix liuania cultro?
O mnia tela modi melius finxere salubres.
Q uocirca & iaculis habilem perpendimus usum.
N eu leue uulnus eat, neu sit breuis impetu illi,
I psa arcu lyciaq; suas Diana pharetra
A rmauit comites (ne tela relinquite diuæ,
M agnum opus) & uolucres quondam fecere sagittas.

LIGNA apta iaculis.

D isce agedum & ualidis delectum hastilibus omnem.
P lurima Threicij nutritur uallibus Hebri
C ornus, & umbrosæ Veneris per littora myrtus,
T axiq; pinusq;, altinatesq; genistæ,

Et magis incomptus operæ Lutoſer agreſtis.
Termes ab eois deſcendet uirga Sabæis,
Mater odorati multum pulcherrima thuris.
Illa ſuos uſus intractatumq́; decorem,
(Sic nemorum iuſſere deæ) natalibus haurit
Arbitrijs. at enim multo ſunt ficta labore
Cætera, quæ ſyluis errant haſtilia noſtris.
Nunquam ſponte ſua procerus ad aëra termes
Exijt, inq́; ipſa curuantur ſtirpe geniſtæ.
Ergo age luxuriam primo, fœtusq́; nocenteis
Detrahe: frondoſas grauat indulgentias ſyluas.
Poſt ubi proceris generoſa ſtirpibus arbor
Se dederit, teretesq́; ferent ad ſydera uirgæ,
Stringe notas circum, & gemmanteis exige uerſu.
His ſiquis uitium nociturus ſufficit humor,
Vlceribus fluet, & uenas durabit inertes.
In quinos ſublata pedes haſtilia plena
Cæde manu, dum promiſeris aduertitur annus
Frondibus, & tepidos autumnus continet imbres.

DE CANIBVS.

Sed cur exiguis tantos in partibus orbes
Luſtramur? prima illa canum non ulla per arteis
Cura prior, ſiue indomitos uehementior hoſtis
Nudo marte premas, ſeu bellum ex arte miniſtres.
Mille canum patriæ, ductiq́; ab origine mores
Cuiq́; ſua. Magna indocilis dat prælia Mœdus,
Magnaq́; diuerſos extollit gloria Celtas.
Arma negant contra, martemq́; odere Geloni,

S ed natura sagax: Perses in utroq; paratus.
S unt qui feras alant, genus intractabilis iræ
A t contra faciles magniq; lycaones armis.
S ed non hyrcanæ satis est uehementia genti
T anta: suis petiere ultro fera semina syluis.
D at Venus accessus, & blando fœdere iungit.
T unc & mansuetis tuto ferus errat adulter
I n stabulis ultroq; grauis succedere Tygrim
A usa canis, maiore tulit de sanguine fœtum.
S ed præceps uirtus ipsa uenabitur aula.
I lle tibi & pecudum multo cum sanguine crescet:
P asce tamen quæcunq; domi sibi crimina fecit.
E xcutiet sylua magnus pugnator adepta,
A t fugit aduersos idem quos repperit hostis
V mber. quanta fides, utinam, & solertia naris,
T anta foret uirtus, & tantum uellet in armis.
Q uid freta si Morinûm dubio refluentia ponto
V eneris, atq; ipsos libeat penetrare Britannos?
O quanta est merces, & quantum impendia supra,
S i non ad speciem mentiturosq; decores
P rotinus hæc una est catulis iactura britannis.
A d magnum cum uenit opus, promendaq; uirtus,
E t uocat extremo præceps discrimine mauors:
N on tunc egregios tantum admirere molossos,
C um parat his uersuta suas Athamania fraudes,
A cyrusq; Pheræq; & clandestinus Acarnan.
S ic & Acarnanes subierunt prælia furto:
S ic canis illa suos taciturna superuenit hostes.

A t clangore citat quos nondum conſpicit apros
A etola quæcunq; canis de ſtirpe (malignum
O fficium) ſiue illa metus conuitia rupit,
S eu fruſtra nimius properat furor. & tamen illud
N e uanum totas genus aſpernere per arteis.
M irum quàm celeres, & quantum nare merentur
T um non eſt uicti cui conceſſere labori.
I ccirco uarijs miſcebo gentibus uſum.
Q uondam inconſultis mater dabit umbrica gallis
S enſum agilem. traxere animos de patre Gelonæ
H ircano, & uanæ tantum Calydonia linguæ
E xibit uitium patre emendata Moloſſo.
S cilicet ex omni florem uirtute capeſſunt:
E t ſequitur natura fauens at te leue ſi qua
T angit opus, pauidoſq; iuuat compellere dorcas,
A ut uerſuta ſequi leporis ueſtigia parui:
P etronios (ſic fama) canes uolucreſq; ſicambros,
E t pictam macula Vertraham delige falſa.
O cior affectu mentis pinnaq; cucurrit,
S ed premit inuentas, non inuentura latenteis
I lla feras. quæ petronijs bene gloria conſtat.
Q uod ſi maturo preſſantes gaudia luſu
D iſſimulare feras, taciti q; accedere poſſent:
I llis omne decus, quod nunc Metagontes habetis
C onſtaret ſyluis: ſed uirtus irrita damno eſt.
A d ueſtram non uile genus non patria uulgo
S parta ſuos, & Creta ſuos promittit alumnos.
S ed primum celſa lorum ceruice ferentem

G lympice te ſyluis egit Bœotius Hagnon,
H agnon haſtilides, Hagnon, quem plurima ſemper
G ratia per noſtros unum teſtabitur uſus.
H ic trepidas artes & uix nouitate ſedentes
V idit, qua propior patuit uia: nec ſibi turbam
C ontraxit comitem, nec uaſa tenentia longe.
V nus præſidium, atq; operi ſpes magna petito
A dſumptus Metagon, luſtrat per nota ferarum
P aſcua, per fontes, per quas triuere latebras
P rimæ lucis opus: tum ſigna uapore ferino
I ntemerata legens. ſi qua eſt qua fallitur eius
T urba loci, maiora ſecat ſpatia extera gyro.
A tq; hic egreſſu iam tum ſine fraude reperto
I ncubuit ſpatijs, qualis permiſſa lechæis
T heſſalium quadriga decus, quàm gloria patrum
E xcitat, & primæ ſpes ambitioſa coronæ.
S ed nequa ex nimio redeat iactura fauore,
L ex dicta officij, neu uoce laceſſeret hoſtem,
N eue leuem prædam, aut propioris pignora lucri
A mplexus, primos ne quicquam offenderet actus.
I am uero impenſum melior fortuna laborem
C um ſequitur, iuxtáq; domus quæſita ferarum
V t ſciat, occultos & ſignis arguat hoſtis:
A ut effecta leui teſtatur gaudia cauda,
A ut ipſa infodiens uncis ueſtigia plantis
M andit humum, celſáſue adprenſat naribus aures.
E t tamen ut ne prima fauentem pignora fallant
C irca omnem aſpretis, medius qua clauditur orbis

Ferre

Ferre pedem, accessusq́; abitusq́; notasse ferarum,
Admonet. & si forte loci spes prima fefellit,
(Rarum opus) incubuit spatijs ad prospera siser,
Intacto repetens prima ad uestigia gyro.
Ergo ubi plena suo redijt uictoria fine,
In partem prædæ ueniat comes, & sua naris
Præmia. sic operi iuuet inseruisse benigno.
Hoc ingens meritum est, hæc ultima palma trophæi,
Hagnon magne tibi diuûm concessa fauore.
Ergo semper eris dum carmina, dumq́; manebunt
Syluarum dotes, atq́; arma Dianea terris.
Hic & semiferam Thoum de sanguine prolem
Finxit. non alio maior sua pectore uirtus.
Seu morit uoces, seu nudi ad pignora Martis,
Thoes commissos (clarissima fama) leones
Et subiere astu, & paruis domuere lacertis.
Nam genus exiguum, & pudeat quàm informe fateri.

CANVM FOETVS.

Vulpina species tamen huc exacta uoluntas.
At non est alius quem tanta ad munia fœtus
Exercere uelis, aut te tua culpa refellat
Inter opus, quo sera cadit prudentia damno.
Iunge pares ergo, & maiorum pignore signa
Fœturam, prodantq́; tibi metagonta parentes,
Qui tenuere sua pecus hoc immane iuuenta.
Et primum expertos animi, quæ gratia prima est,
In uenerem iungunt: tum sortis cura secundæ
Ne renuat species, aut quæ detractet honorem.

S int celsi uultus, sint hirtæ frontibus aures,
O s magnum & patulis agitatos morsibus ignes
S pirent, astricti succingant ilia uentris
C auda breuis longumq; latus, discretaq; collo
C æsaries non pexa nimis, non frigoris illa
I mpatiens, ualidis tum surgat pectus ab armis,
Q uod magnos capiat motus, magnisq; supersit.
E ffuge qui lata pandit uestigia planta,
M ollis in officio. siccis ego dura lacertis
C rura uelim, & solidos hæc in certamina calces.
S ed frustra longus properat labor, abdita si non
A ltas in latebras uniq; inclusa marito
F œmina, nec patitur ueneris sub tempore magnos
I lla, neq; emeritæ seruat fastigia laudis.
P rimi complexus, dulcissima prima uoluptas.
H unc ueneri dedit impatiens natura furorem
S i tenuit cunctos, & mater adultera non est,
D a requiem grauidæ, solitosq; remitte labores,
V ix oneri super illa suo: tum deinde monebo,
N e matrem indocilis natorum turba fatiget,
P ercensere notis, iamq; inde excernere paruos.
S igna dabunt ipse. teneris uix artubus hæret
I lle tuos olim non defecturus honores.
I amq; illum impatiens æquæ uehementia sortis
E xtulit: affectat materna regna sub aluo.
L ibera tota tenet ea tergo liber aperto,
D um tepida indulget terris clementia mundi.
V erum ubi caurino perstrinxit frigore uesper,

Ire

Ire placet, turbaq; potens operitur inerti.
Illius è manibus uires sit cura futuras
Perpensare: leuis deducet pondere fratres:
Nec me pignoribus nec te mea carmina fallent.
Protinus & cultus alios, & debita fœtæ
Blandimenta feres, curaq; sequere merentem.
Illa perinde suos ut erit delacta minores
Ac longam præstabit opem, tum deniq; fœtu
Cum desunt operi fregitq; industria matres,
Transeat in catulos omnis tutela relictos.
Lacte nouam pubem faciliq; tuebere maza:
Nec luxus alios auidæq; impendia uitæ
Noscant. hæc magno redit indulgentia damno.
›› Nec mirum: humanos non est magis altera sensus.
›› Tollit se ratio, & uitijs adeuntibus obstat.
›› Hæc illa est, pharios quæ fregit noxia reges,
›› Dum seruata cauis potant Mareotica gemmis,
›› Nardiferumq; metunt Gangem, uitijsq; ministant.
›› Sic & Achemenio cecidisti Lydia Cyro,
›› Atqui diues eras fluuialibus aurea uenis,
›› Scilicet ad summam ne quid restaret habendum.
›› Tu quoq; luxuriæ fictas dum colligis arteis,
›› Et sequeris demens alienam Græcia culpam,
›› O quantum & quotiens decoris frustrata paterni.
›› At qualis nostris quàm simplex mensa Camillis:
›› Qui tibi cultus erat post tot Serrane triumphos?
›› Ergo illi ex habitu uirtutisq; indole priscæ,
›› Imposuere orbi Romam caput: actaq; ab illis

 Ad

"A d cœlum Virtus, summosq; tetendit honores
"S cilicet exiguis magna sub imagine rebus.
P rospicies, quæ sit ratio, & quo fine regenda.
I dcirco imperium catulis, unusq; magister
A dditur ille dapes pœnamq; operamq; ministrans
T emperet: hunc spectet syluas domitura iuuentus.
N ec uile arbitrium est. cuicunq; hæc regna dicantur.
I lle tibi egregia iuueuis de pube legendus,
V trunq; & prudens & sumptis impiger armis.
Q uòd nisi & accessus & agendi tempora belli
N ouerit, & socios tutabitur hoste minores:
A ut cedent, aut illa tamen uictoria damno est.
E rgo in opus uigila, factusq; ades omnibus armis.
A rma acuere uiam tegat imas fascia suras
is inulina suis & tergore fuluo,
cauaq; è macle galeri,
I ma toletano præcingant ilia cultro,
T erribilemq; manu uibrata falarica dextro
D et sonitum, & curua rumpant noua peruia falce.

CANVM REMEDIA.

H æc tua militia est. quin & mauortia bello
V ulnera & erranteis per tot diuortia morbos,
C ausasq; affectusq; canum tua cura tueri est.
S tat fatum supra, totumq; auidissimus orcus
P ascitur, & nigris orbem circunsonat alis.
S cilicet ad magnum maior ducenda laborem
C ura, nec expertos fallet deus. hinc quoque nosse
E st aliud quod præstet opus placabile numen.

Nec

Nec longe auxilium, licet alti uulneris ora
Abstiterint, utroq; cadant cum sanguine fibræ.
Inde rape ex ipso qui uulnus fecerit hoste
Virosam eluuiem, laceriq; per ulceris ora
Sparge manu, uenas dum succus comprimat acer
Mortis enim patuere uiæ. tum pura monebo
Circum labra sequi, tenuiq; includere filo.
At si pernicies angusto pascitur ore,
Contra pande uiam, fallenteisq; argue causas.
Morborum in uitio facilis medicina recenti.
Sed tactu impositis mulcent pecuaria palmis,
(Id satis) aut nigræ circum picis unguine signant:
Quòd si districto leuis est in uulnere noxa,
Ipse habet auxilium ualidum natale saliuæ.
Illa grauis labes. & curas altior illis
Cum uitium causæ totis egere latentes
Corporibus. seraq; aperitur noxia summa.
Inde emissa lues, & per contagia morbus
Venere in uulgum. iussaq; exterritus ingens
Aequali sub labe ruit: nec uiribus ullis
Aut merito uenia est, aut spes exire precanti.
Quòd siue à stygia letum Proserpina nocte
Extulit, & furtis commissam ulciscitur iram,
Seu uitium ex alto, spiratq; uaporibus æther
Pestiferis, seu terra suos populatur honores:
Fontem auerte mali, trans altas ducere ualles
Admoneo: latumq; fuga superabitis amnem.
Hoc primum effugium leti. tunc ficta ualebunt

Auxilia, & noſtra quidam rediturus ab arte.
Sed uarij motus, nec in omnibus una poteſtas.
Diſce uices, &, quæ tutela eſt proxima, tenta.
Plurima per catulos rabies inuictaq; tardis
Præcipiat letale malum. ac tutius ergo
Antire auxilijs. & primas uincere cauſas.
Namq; ſubit nodis qua lingua tenacibus hæret,
(Vermiculum dixere) mala, atq; incondita peſtis.
Ille ubi ſalſa ſiti præcepit uiſcera longa,
Aeſtiuos uibrant accenſi febribus ignes,
Moliturq; fugas, & ſedem ſpernit amaram.
Scilicet, hoc motu ſtimuliſq; potentibus acti
In furias uertere canes, ergo inſita ferro
Iam teneris elementa mali cauſaſq; recidunt.
Nec longa in facto medicina eſt ulcere. purum
Sparge ſalem, & tenui permulce uulnus oliuo,
Ante relata ſuas quàm nox bene compleat umbras.
Ecce aderit, factiq; oblitus uulneris, ultro
Blanditur menſis, cereremq; efflagitat ore.
Quid, priſcas arteis, inuentaq; ſimplicis anni
Si referam? non illa metus ſolata falſi
Tam longam traxere fidem. collaribus ergo
Sunt qui lucifugæ criſtas inducere Mælis
Iuſſere, aut ſacris conſerta monilia conchis,
Et uiuûm lapidem & circa meliteſia nectunt
Coralia, & magicis adiutas cantibus herbas.
Ac ſic offectus oculuſq; uenena maligni
Vicit tutela pax impetrata deorum.

At

A t si deformi lacerum dulcedine corpus
P ersequitur scabies, longi uia pessima leti:
I n primo accessu tristis medicina, sed una
P ernicies redimendi anima, quæ prima sequaci
S parsa malo est, ne dira trahant contagia uulgi.
Q uòd si dat spatium clemens & promouet ortu
M orbus, disce uias, &, qua finit, artibus exi.
T unc & odorato medicata bitumina uiro
I mponasq; pices, immundæq; unguen amurcæ.
M iscuit & summam complectitur ignis in unam.
I nde lauant ægros. est ira coercita morbi
L axatusq; rigor quæ te natura timentem
D ifferat, & pluuias & Cauri frigora uitent
S ic magis ut nudis incumbunt uallibus æstus
A uento clariq; faces ad solis ut omne
E xudent uitium, subeatq; latentibus ultro
Q uæ facta est medicina uadis, nec non tamen illum
S pumosi catulos mergentem littoris æstu
R espicit. & facilis Pæan adiuuit in artes.
„ O, rerum prudens quantum experientia uulgo
„ M ateriem largita boni, si uincere curent
„ D esidiam, & gratos agitando prendere fines.
E st in trinacria specus ingens rupe, cauiq;
I ntrorsum reditus. circum atræ mœnia syluæ
A lta premunt, ruptiq; ambustis faucibus amnes.
V ulcano condicta domus, quàm subter eunti
S tagna sedent uenis, oleoq; madentia uiuo
H uc defecta mala uidi pecuaria tabe

Sæpe

S aeqe trahi, uictosq; malo grauiore magistros.
T e primum Vulcane, loci pacemq; precamur
I ncola sancte tuam des ipsis ultima rebus
A uxilia: & , meriti si nulla est noxia tanti,
T ot miserere animas, liceatq; attingere fonteis
S ancte tuos. ter quisq; uocantes pinguia libant
T hura foco: struitur ramis foelicibus ara.
H ic ductu mirum atq; alias ignobile monstrum
A duersis specubus, ruptoq; è pectore montis
V enit, ouans austris & multo flumine flammae.
E micat ipse, manu ramum pallente sacerdos
T ermiteum quatiens: procul hinc extorribus ire
D ico praesente deo, praesentibus aris,
Q ueis scelus aut manibus sumptum, aut in pectore mo-
I nclamat, cecidere animi trepidantia membra (tum est,
O quisquis misero fas unquam in supplice fregit,
Q ui praetio fratrum, meliorisq; ausus amici
S ollicitare caput, patriosue lacessere diuos,
I llum agat infandae comes huc audacia culpae.
D iscet commissa quantum deus ultor in ira
P onè sequens ualeat: sed cui bona pectora mens est,
O bsequiturq; deo, deus illam molliter aram
L ambit, & ipse suos ubi contigit ignis honores,
D efugit ab sacris, rursumq; reconditur antro
H uic fas auxilium & uulcania tangere dona.
H aec mora si medias exedit noxia fibras,
H is laue praesidijs adfectaq; corpora mulce
R egnantem excutiens morbum. deus autor, & ipsa

Artem

A rtem aluit natura ſuam quæ robore peſtis
A crior aut leto propior uia,ſed tamen illi
H inc uenit auxilium ualida uehementius ira.
Q uòd primam ſi fallet opem dimiſſa facultas.
A t tu præcipitem,qua ſpes eſt proxima,labem
A dgredere,in ſubito ſubita eſt medicina tumultu.
S tringendæ nares,ſcindenda ligamina ferro
A rmorum,geminaq; cruor ducendus ab aure.
H inc uitium,hinc illa eſt auidæ uehementia peſti.
I llicet auxilijs feſſum ſolabere corpus:
S ubſidiaſq; fraces,diffuſſaq; maſsica priſco
S parge cado.liber tenueis è pectore curas
E xiget,eſt morbo liber medicina furenti.
Q uid dicam tuſsis,quid mœſti damna ueterni,
A ut incuratæ ſiqua eſt tutela podagræ?
M ille tenent peſtes:curaq; potentia maior.
M itte age:non opibus tanta eſt fiducia noſtris.
M itte,animæ ex alto ducendum numen olympo,
S upplicibuſq; uocanda ſacris tutela deorum.
I dcirco aërijs molimur compita lucis,
S picataſq; faces ſacrum ad nemora alta Dianæ
S iſtimus,& ſolito catuli uelantur honore,
I pſaq; per flores medio in diſcrimine luci
S trauere arma ſacris & pace uacantia feſta.
T um cadus,& uiridi fumantia liba feretro
P ræueniunt,teneraq; extrudens cornua fronte
H œdus,& ad ramos etiamnum hærentia poma
L uſtralis de more ſacri,quo tota iuuentus

Luſtra-

L ustraturq;, deæ proq; anno reddet honorem.
E rgo impetrato respondet multa fauore
A d partes qua poscit opem, seu uincere syluas
S eu tibi fatorum labes exire, minasq;
C ura prior, tua magna fides tutelaq; uirgo

DE EQVIS.

R estat equos finire notis, quos arma Dianæ
A dmittant, non omne meas genus audet in artes.
E st uitium ex animo sunt quos imbellia fallant
C orpora: præueniens quondam est incommoda uirtus.
C onsule, Penei qualis perfunditur amne
T hessalus, aut patriæ quem conspexere Mycænæ.
G laucum nempe ingens nempe ardua fundet in auras
C rura quis elæas potior lustrauit harenas?
N e tamen hoc attingat opus, iactantior illi
V irtus, quàm syluas durumq; lacessere martem.
N ec sæuos miratur equos terrena Syene.
S cilicet & Parthis inter sua mollia rura
M ansit honor, ueniat Caudini saxa Taburni
G arganumue trucem aut ligurinas, desuper alpes.
A nte opus excußis cadet unguibus: & tamen illi
E st animus, fingetq; meas se iussus in artes.
S ed iuxta uitium posuit deus. at tibi contra
C allecis lustratur equis scruposa Pyrenæ.
N on tamen hispano martem tentare minacem
A usim. murcibij uix ora tenacia ferro
C oncedunt, aut tota leui Nasamon
F ingit equos Pisis Numidæ soluer

Audax

A udax & patiens operum genus. ille uigebit
C entum actus spatijs, atq; eluctabitur iram.
N ec magni cultus, sterilis quodcunq; remisit
T erra sui, tenuesq; sitis producere riui.
S ic & Strimonio facilis tutela bisaltæ.
P ossent Aetneas utinam sc ferre per artes,
Q ui ludus Siculis. quid tum si turpia colla
A ut tenuis dorso curuatur spina? per illos
C antatus graijs Agragas, uictæq; fragosum
H ebroden liquere feræ. ô quantus in armis
I lle meis, cuius dociles pecuaria fœtus
S ufficient, queis Chaonias contendere contra
A usit uix merita quas signat Achaia palma.
S padices uix pellæi ualuere cerauni
E t tibi deuotæ magnum pecuaria Cyrræ,
P hæbe decus nostras agere in sacraria tensas.
V enanti melius pugnat color, optima nigri
ra illi badiosq; legunt
E t quorum fessas imitantur terga fauillas
ntum Italiæ, sic dij uoluere parentes
& terras omni præcepimus usu.
illustrat prata

N onnulla erosa penitus legi non potuerunt. Hæc descripta sunt ex cod. cc Longobardicis litteris scripto.

P. OVI.

HALIEVTICA.

Accepit mundus legem, dedit arma per omnes,
Admonuitq; sui. uitulus sic namq; minaci
Qui nondum gerit in tenera iam cornua fronte,
Sic damæ fugiunt, pugnant uirtute leones,
Et morsu canis, & caudæ sic scorpius ictu:
Concussisq; leuis pinnis sic euolat ales.
Omnibus ignotæ mortis timor, omnibus hostem
Præsidiumq; datum sentire, & noscere teli
Vimq; modumq; sui, sic & Scarus arte sub undis
Sin
Decidit, assumptamq; dolo tandem pauet escam:
Non audet radijs obnixa occurrere fronte,
Auersus crebro ueniens sub uerbere caudæ,
Laxans subsequitur, tutumq; euadit in æquor.
Quin etiam si forte aliquis dampus nataret
Mittis luctantem scarus hunc in uimine uidit
Auersi caudam morsu tenet atq;
nato quem texitq; resultet
Sæpia tarda fugæ, tenui cum forte sub unda
Deprensa est, iamiamq; manus timet illa rapaceis,
Inficiens æquor nigrum uomit illa cruorem,
Auertitq; uices, oculos frustrata sequentes.
Clausus rete lupus quamuis immanis & acer
Dimotis cauda submissus sedet armis in austri
Emicat, atq; dolos saltu diludit inultus.

Et mus

E t murena ferox teretis sibi conscia tergi,
A d laxata magis conuersa foramina retis,
T andem permultos euadit lubrica flexus,
E xemploq; nocet, cunctis interuenit una.
A t contra scopulis crinali corpore segnis
P olypus hæret, & hac eludit retia fraude,
E t sub lege loci sumit mutatq; colorem,
S emper ei similis quem contigit. atq; ubi prædam
P endentem retis auidus rapit, hic quoq; fallit
E lato calamo, cum demum emersus in auras
B rachia dissoluit. populatumq; expuit hamum.
A t mugil cauda pendentem euerberat escam,
E xcussamq; legit. lupus acri concitus ira,
D iscursu fertur uario, fluctusq; ferentes
P rosequitur, quassatq; caput, dum uulnere sæuus
L axato cadat hamus, & ora patentia linquat
N ec proprias uires nescit murena nocendi:
A uxilioq; sibi, morsu nec eo minus acri
D eficit, aut animos ponit captiua minaceis.
A nthias his tergo, quæ non uidet, utitur armis
V im spinæ nouitq; suæ, uersoq; supinus
C orpore lina secat. fixumq; intercipit hamum.
C ætera quæ densas habitant animalia syluas,
A ut uani quatiunt semper lymphata timores,
A ut trahit in præceps non sana ferocia mentis.
I psa sequi natura mouet, uel cominus ire.
I mpiger & telo uenantum sternere pergit
A gmina, & aduersis infert sua pectora telis.

Quoq; uenit, fidens magis, & sublatior ardet,
Concußit toros, & uiribus addidit iram:
Prodidit, atq; suo properat sibi robore letum.
Foedus lucanis, prouoluitur ursus ab antris,
Quid nisi pondus iners, stolidæq; ferocia mentis?
Actus aper setis iram denuntiat hirtis:
Et ruit oppositi nitens in uulnera ferri,
Pressus & emisso moritur per uiscera telo.
Altera pars fidens pedibus, dat terga sequenti,
Vt pauidi lepores, ut fuluo tergore damæ
Et capto fugiens ceruus sine fine timore.
Ipsa sequi natura docet, uel cominus ire.
Hic generosus honos, & gloria maior equorum,
Nam capiunt animis palmam, gaudentq; triumpho.
Seu septem spatijs circo meruere coronam,
Nonne uides uictor quanto sublimus altum
Attollat caput, & uulgo se uenditet auræ?
Celsáue cum cæso decoratur terga leone
Quàm tumidus, quantoq; uenit spectabilis actu
Compescitq; solum generoso concita pulsu
Vngula sub spolijs grauiter redeuntis opimis
Quæ laus prima canum, quibus est audacia præceps,
Venandiq; sagax uirtus, uiresq; sequendi.
Quæ nunc elatis rimantur naribus auras,
Et nunc demisso quærunt uestigia rostro
Et produnt clamore feram: dominumq; uocando,
Increpitant, quem si collatis effugit armis:
Insequitur tumulosq; canis, camposq; per omnes.

N ostri in arte labor positus, spes omnis in illa.
N ec tamen in medias pelagi te pergere sedes
A dmoneam, uastiq; maris tentare profundum.
I nter utrunq; loci melius moderabere finem.
A spera num saxis loca sint: nam talia lentos
D eposcunt calamos at purum retia littus.
N um mons horrentes demittat celsior umbras
I n mare: nam uarie quidam fugiuntq; petuntq;.
N um uada subnatis imo uiridentur ab herbis
O blectetq; moras, & molli seruiat algæ.
D escripsit sedes uarias natura profundi:
N ec cunctos una uoluit consistere pisces.
N am gaudent pelago, quales Scombriq; Bouesq;
H ippuri celeres, & nigro tergore Milui,
E t pretiosus Helops nostris incognitus undis.
A c durus Xiphias, ictu non mitior ensis,
E t pauidi magno fugientes agmine Tunni.
P arua echeneis adest, mirum, mora puppibus ingens:
T uq; comes ratium, tractiq; per æquora sulci
Q ui semper spumas sequeris pompile nitentes,
C ercyrosq; ferox scopulorum fine moratus,
C antharus ingratus succo, tum concolor illi
O rphas, cœruleaq; rubens Erythinus in unda,
I nsignis Sargusq; notis, insignis & alis,
E t super aurata Sparulus ceruice refulgens,
E t rutilus pagur, & fului Synodontes, & ex se
C oncipiens Channe gemino fraudata parente.
T um uiridis squamis paruo saxatilis ore,

E t rarus faber, & pictæ Mormyres, & auri
C hrysophrys imitata decus, tum corporis umbræ
L iuentis rapidiq; lupi, Percæq; Tragiq;.
Q uin laude insignis caudæ Melanurus, & ardens
A uratis murena notis, Merulæq; uirentes,
I mmitisq; suæ conger per uulnera gentis,
E t capitis duro nociturus scorpius ictu,
A c nunquam æstiuo conspectus sydere Glaucus.
A t contra herbosa pisces laxantur harena,
V t Scarus, epastas solus qui ruminat escas.
F œcundumq; genus Mænærelamirosq; smarisq;,
A tq; immunda Chromis, merito uilißima salpa
A tq; auium dulces nidos imitata sub undis
E t squalus tenui suffusus sanguine mullus
F ulgentes soleæ candore & concolor illis
P asser, & adriaco mirandus littore Rhombus,
T unc epodes lati, tum molles tergore Ranæ.
E xtremi pas.
L ubricus & spina nocuus non gouius ulla,
E t nigrum niueo portans in corpore uirus,
L olligo, duriq; sues, sinuosaq; cess.
E t tam deformi non dignus nomine asellus,
T uq; peregrinis Acipenser nobilis undis,
Deerant non admodum multa in eo exemplari consumpta penitus uetustate.

Pl. L. XXXII, c. ultimo.

His adijciemus apud Ouidium posita nomina, quæ apud neminem alium reperiuntur, sed fortaßis in ponto nascuntur,

ſcuntur, ubi id uolumen ſupremis ſuis temporibus inchoauit. Idem L.xxxij,c.ſecundo. Mihi uidẽur mira & quæ Ouidius prodidit piſcium ingenia in eo uolumine, quod Halieuticôn inſcribitur.

M. AVRELII OLYMPII NEMESIANI, POETAE CARTHAGINIENſis Cynegeticôn liber.

Enandi cano mille uias: hilaresq; labores,
Diſcurſusq; citos, ſecuri prælia ruris,
Pandimus. Aonio iam nunc mihi pectus ab œſtro
Aeſtuat. Ingentes Helicon iubet ire per agros:
Caſtaliusq; mihi noua pocula fontis alumno
Ingerit, & late campos metatur apertos:
Imponitq; iugum uati, retinetq; corymbis
Implicitum, ducit per auia, qua ſola nunquam
Trita rotis. iuuat aurato procedere curru,
Et parere deo: uirides en ire per herbas
Imperat: intacto premimus ueſtigia muſco.
Obuia Calliope facies inſiſtere prato
Complacito, rudibus qua luceat orbita ſulcis.
Nam quis non Nioben numeroſo funere mœſtam
Iam cecinit? quis non Semelen, ignemq; iugalem
Laetalemq; ſimul nouit de pellicis aſtu?
Quis magno recreata tacet cunabula Baccho?

Vt pater omnipotens maternos reddere menses
Dignatus, iusti complerit tempora partus?
Sunt qui sacrilego rorantes sanguine thyrsos
(Nota nimis) dixisse uelint, qui uincula Dirces,
Pisæiq; tori legem, Danaiq; cruentum
Imperium, sponsasq; truces sub fœdere primo.
Et quamuis cursus se ostendat tramite noto
Dulcia funereis mutantes gaudia tædis.
Biblidos indictum nulli scelus. impia Myrrhæ
Connubia, & sæuo uiolatum crimine patrem
Nouimus: utq; Arabum fugiens cum carperet arua,
Iuit in arboreas frondes, animamq; uirentem.
Sunt qui squamosi referant fera sibila Cadmi,
Stellatumq; oculis custodem uirginis Iûs,
Herculeosq; uelint semper numerare labores,
Miratumq; rudes se tollere Therea pinnas
Post epulas Philomela tuas. sunt ardua mundi
Qui male tentantem curru Phaëtonta loquantur,
Extinctasq; canant è misso fulmine flammas,
Fumantemq; Padum, cycnum, plumamq; senilem,
Et flentes semper germani funere syluas.
Tantalidum casus, & sparsas sanguine mensas,
Condentemq; caput uisis Titana Mycænis,
Horrendasq; uices generis dixere prioris.
Colchidos iratæ sacris imbuta uenenis
Munera non canimus, pulchræq; ingentia Glauces.
Non crimen Nisi, non sæuæ pocula Circes
Nec nocturna pie furantem busta sororem.

H æc iam magnorum præcepit copia uatum:
O mnis & antiqui uulgata est fabula secli.
N os saltus,uiridesq; plagas,camposq; patentes
S crutamur,totisq; citi discurrimus aruis:
E t uarias cupimus facili cane sumere prædas.
N os timidos lepores,imbelles figere damas,
A udacesq; lupos,uulpem captare dolosam
G audemus.nos flumineas errare per umbras
M alumus,& placidis Icneumona quærere ripis
I nter arundineas segetes,felemq; minacem
A rboris in trunco longis præfigere telis
I mplicitumq; sinu spinosi corporis Erem
F erre domum:taliq; placet dare lintea curæ:
D um non magna ratis uicinis sueta moueri
L ittoribus,tutosq; sinus percurrere remis,
N unc primum dat uela notis,portusq; fideles
L inquit,& hadriacas audet tentare procellas.
M ox uestros meliore lyra memorare triumphos
A ccingar,diui fortissima pignora Cari,
A tq; canam nostrum geminis sub finibus orbis
L ittus,& edomitas fraterno numine gentes
Q uæ Rhenum Tygrimq; bibunt, Ararisq; remotum
P rincipium,Niliq; bibunt ab origine fontem.
N ec taceam primum quæ nuper bella sub arcto
F elici Carine manu confeceris,ipso
P ene prior genitore deo:utq; intima frater
P ersidos,& ueteres Babylonos ceperit arces,
V ltus Romulei uiolata cacumina regni.

I mbellemq; fugam referam, clausasq; pharetras
P arthorum, laxosq; arcus, & spicula nulla.
H æc nobis nostræ libabunt carmina Musæ,
C um primum uultus sacros, bona numina terræ,
C ontigerit uidisse mihi iam gaudia nota
T emporis impatiens sensus, spretorq; morarum
P ræsumit: uideorq; mihi iam cernere fratrum
A ugustos habitus, Romam, clarumq; senatum
E t fidos ad bella duces, & milite multo
A gmina, quis fortes animat deuotio mentes.
A urea purpureo longe radiantia uelo
S igna micant, sinuatq; truces leuis aura dracones.
T u modo quæ saltus placidos, syluasq; pererras
L atonæ Phœbe magnum decus, eia age suetos
S ume habitus, arcumq; manu: pictamq; pharetram
S uspende ex humeris: sint, aurea tela, sagittæ:
C andida puniceis aptentur crura cothurnis,
S it chlamys aurato multum sub tegmine lusa,
C orrugesq; sinus gemmatis baltheus arctet
N exibus: implicitos cohibe diademate crines.
T ecum Naïades faciles, uiridiq; iuuenta
P ubentes Dryades, nymphæq; unde amnibus humor
A dsint, & docilis decantet oreadas Echo.
D uc age diua tuum frondosa per auia uatem.
T e sequimur: tu pande domos, & lustra ferarum
H inc igitur mecum quisquis percussus amore
V enandi, damnas lites, auidosq; tumultus,
C iuileisq; fugis strepitus, belliq; fragores,

Nec

N ec prædas auido sectaris gurgite ponti.
P rincipio tibi cura canum non segnis ab anno
I ncipiat primo, cum Ianus temporis author
P andit in occiduum bissenis mensibus æuum.
E lige tunc cursu facilem, facilemq; recursu
S eu Lacedæmonie natum, seu rure molosso
N on humili de gente canem. sit cruribus altis,
S it rigidis, multamq; gerat sub pectore lato
C ostarum sub fine decenter prona carinam,
Q uæ sensim rursus sicca se colligat aluo,
R enibus ampla satis ualidis, diductaq; coxas,
C uiq; nimis molles fluitent in cursibus aures.
H uic parilem submitte marem, sic omnia magnum.
D um superant uires, dum læto flore iuuentus,
C orporis & uenis primæui sanguis abundat.
N anq; graues morbi subeunt, segnisq; senectus:
I nualidamq; dabunt non firmo robore prolem.
S ed diuersa magis fœturæ conuenit ætas.
T u bis uicenis plenum iam mensibus acrem
I n uenerem permitte marem, sit fœmina, binos
Q uæ tulerit soles. hæc optima cura iugandis.
S ed non spartanos tantum, tantumue molossos
P ascendum catulos diuisa Britannia mittit
V eloces, nostriq; orbis uenatibus aptos.
N ec tibi Pannonicæ stirpis temnatur origo,
N ec quorum proles de sanguine manat hibero.
Q uin etiam siccæ Lybies in finibus acres
G ignuntur catuli, quorum non spreueris usum

M ox cum se bina formarit lampade Phœbe,
E x quo passa marem genitalia uiscera turgent,
F œcundos aperit partus matura grauedo
C ontinuo, largaq; uides strepere omnia prole.
S ed quamuis auidus primos contemnere partus
M alueris, mox non omnes nutrire minores.
N am tibi si placitum populosos pascere fœtus
I am macie tenues, succiq; uidebis inanes,
P ugnantesq; diu quis nam prior ubera lambat
D istrahere inualidam lassato uiscere matrem.
S in uero hæc cura est, melior ne forte necetur,
A bdaturúe domo, catulosq; probare uoluntas,
Q ueis nondum gressus stabiles, neque lumina passa
L uciferum uidere iubar, quæ prodidit usus
P ercipe, & intrepidus spectatis admue dictis.
P ondere nam catuli poteris perpendere uires,
C orporibusq; leues grauibus prænoscere cursu.
Q uin & flammato ducatur linea longe
C ircuitu, signetq; habilem uapor igneus orbem.
I mpune in medio possis consistere circo.
H uc omnes catuli: huc indiscreta feratur
T urba. dabit mater partus examine honestos
I udicio natos seruans, trepidoq; periclo.
N am postquam conclusa uidet sua germina flammis,
C ontinuo saltu transcendens feruida zonæ
V incla, rapit rictu primum, portatq; cubili,
M ox alium, mox deinde alium. sic conscia mater
S egregat egregiam sobolem uirtutis amore.

Hos

Hos igitur genitrice simul, iam uere sereno,
Molli pasce sero passim. nam lactis abundans
Tempus adest, albent plenis & ouilia mulctris.
Interdumq; cibo cererem cum lacte ministra.
Fortibus ut succis teneras complere medullas
Possint, & ualidas iam tunc promittere uires.
Sed postquam Phœbus candentem feruidus axem
Contigerit. tardasq; uias, cancriq; morantis
Sidus init, tunc consuetam minuisse saginam
Profuerit, tenuesq; magis retinere cibatus.
Nec grauis articulos deprauet pondere molles.
Nam cum membrorum nexus, nodosq; relaxant,
Infirmosq; pedes. & crura natantia ponunt,
Tunc etiam niueis armantur dentibus ora.
Sed neq; conclusos teneas, neq; uincula collo
Impatiens circundederis. noceasq; futuris
Cursibus imprudens. catulis nam sæpe remotis,
Aut uexare trabes, laceras aut pandere ualuas
Mens erit, & teneros torquent conatibus artus,
Obtundumue nouos adroso robore dentes,
Aut teneros duris impingunt postibus ungues
Mox cum iam ualidis insistere cruribus ætas
Passa quater binos uoluens ab origine menses,
Inlesis catulos spectaueris undiq; membris,
Tunc rursus miscere sero cerealia dona
Conueniet: fortemq; dari de frugibus escam.
Libera tunc primum consuescant colla ligari,
Concordes & ferre gradus, clausiq; teneri.

I am cum bis denos Phœbe reparauerit ortus,
I ncipe non longo catulos producere cursu,
S ed paruæ uallis spatio, septòue nouali.
H is leporem præmitte manu, non uiribus æquis,
N ec cursus uirtute parem, sed tarda trahentem
M embra, queant iam nunc faciles ut sumere prædas.
N ec semel indulge catulis moderamine cursus,
S ed donec ualidos etiam præuertere suescant,
E xercetto diu, uenandi munere cogens
D iscere, & emeritæ laudem uirtutis amare.
N ec non consuetæ norint hortamina uocis,
S eu cursus reuocent, iubeant seu tendere cursus.
Q uinetiam docti uictam contingere prædam,
E xanimare uelint tantum, non carpere sumptam.
S ic tibi ueloces catulos reparare memento
S emper, & in paruos iterum protendere curas.
N am tristis morbi scabies, & sordida uenis
S æpe uenit, multamq; canes discrimine nullo
D ant stragem. Tu sollicitos impende labores,
E t sortire gregem suffecta prole quotannis.
Q uin acidos bacchi latices tritonide oliua
A dmiscere decet: catulosq; canesq; maritas
V ngere profuerit, tepidoq; ostendere soli,
A uribus & tineas candenti pellere cultro.
E st etiam canibus rabies, letale periclum,
Q uod seu cœlesti corrupto sydere manat,
C um segnes radios tristi iaculatur ab æthra
P hœbus, & attonito pallens caput exerit orbe:

Seu

Seu magis ignicomi candentia terga leonis
Cum quatit, hoc canibus blandis inuiſcerat æſtus,
Exhalat ſeu terra ſinus, ſeu noxius aër
Cauſa mali. ſeu cum gelidus non ſufficit humor,
Torrida per uenas concreſcunt ſemina flammæ
Quicquid id eſt, imas agitat ſub corde medullas,
Inq; feros rictus nigro ſpumante ueneno
Proſilit, inſanos cogens infigere morſus.
Diſce igitur potus medicos, curamq; ſalubrem.
Tunc uiroſa tibi ſumes, multumq; domabis
Caſtorea. adtritu ſilicis lenteſcere cogens.
Ex ebore huc trito puluis, ſectóue feratur,
Admiſcensq; diu facies concreſcere utrunq;:
Mox lactis liquidos ſenſim ſuperadde fluores,
Vt non cunctantes hauſtus infundere cornu
Inſerto poßis furiaſq; repellere triſtes,
Atq; iterum blandas canibus componere mentes.
Quin & Thuſcorum non eſt extrema uoluptas
Sæpe canum. eſt forma illis licet obſita uillo,
Dißimileſq; habeant catulis uelocibus artus:
Haud tamen iniucunda dabunt tibi munera præda.
Namq; & odorato noſcunt ueſtigia prato,
Atq; etiam leporum ſecreta cubilia monſtrant.
Horum animos, moreſq; ſimul, nareſq; ſagaces
Mox referam: nunc omnis adhuc narranda ſuppellex
Venandi, cultuſq; mihi dicendus equorum.
Cornipedes igitur lectos det Græcia nobis,
Cappadocumq; notas referat generoſa propago

Arma

Armata & palmas nuper grex omnis auorum.
Illis ampla ſatis læui ſunt æquora dorſo,
Immodicumq; latus, paruæq; ingentibus alui,
Ardua frons, aureſq; agiles, capitiq; decoro
Altus honos, oculiq; uago ſplendore micantes:
Plurima ſe ualidos ceruix reſupinat in armos:
Fumant humentes calida de nare uapores:
Nec pes officium ſtandi tenet, ungula terram
Crebra ferit, uirtuſq; artus animoſa fatigat.
Quin etiam gens ampla iacet trans ardua calpes
Culmina, cornipedum late fœcunda proborum.
Namque ualent longos pratis intendere curſus:
Nec minor eſt illis, Graio quàm in corpore, forma.
Necnon terribiles ſpirabile numen anhelæ
Prouoluunt flatus, & lumina uiuida torquent,
Hinnituſq; cient tremuli, freniſq; repugnant.
Nec ſegnes mulcent aures, nec crure quieſcunt.
Sit tibi præterea ſonipes, Mauruſia tellus
Quem mittit, modo ſit gentili ſanguine firmus.
Quemq; coloratus Mazax deſerta per arua
Pauit, & aſsiduos docuit tolerare labores.
Nec pigeat quod turpe caput, deformis & aluus
Eſt ollis, quodq; infrenes, quod liber uterq;,
Quodq; iubis pronos ceruix diuerberet armos.
Nam flecti facilis, laſciuaq; colla ſecutus
Paret in obſequium lentæ moderamine uirgæ.
Verbera ſunt præcepta fugæ, ſunt uerbera freni.
Quin & promiſsi ſpatioſa per æquora campi,

C ursibus acquirunt commoto sanguine uires
P aulatimq; auidos comites post terga relinquunt.
H aud secus effusis Nerei per cerula uentis,
C um se Threicius boreas superextulit antro,
S tridentiq; sono uastas exterruit undas,
O mnia turbato cesserunt flumina ponto:
I pse super fluctus spumanti murmure feruens,
C onspicuum pelago caput, eminet: omnis euntem
N ereidum mirata suo stupet æquore turba.
H orum tarda uenit longi fiducia cursus
H is etiam emerito uigor est iuuenilis in æuo.
" N am quæcunq; suis uirtus bene floruit annis,
" N on prius est animo quàm corpore passa ruinam.
P asce igitur sub uere nouo farragine molli
C ornipedes, uenamq; feri, ueteresq; labores
E ffluere aspecta nigri cum labe cruoris.
M ox lætæ redeunt in pectora fortia uires,
E t nitidos artus distento robore formant.
M ox sanguis uenis melior calet: ire uiarum
L onga uolunt, latumq; fuga consumere campum
I nde ubi pubentes calamos durauerit æstas,
L actentesq; urens herbas siccauerit omnem
M ensibus humorem, culmisq; armarit aristas:
O rdea tum, paleasq; leues præbere memento.
P uluere quinetiam puras secernere fruges
C ura sit, atq; toros manibus percurrere equorum,
G audeat ut plausu sonipes, lætumq; relaxet
C orpus, & altores rapiat per uiscera succos.

Id curent famuli, comitumq; animosa iuuentus.
Nec non & casses ijdem uenatibus aptos,
Atq; plagas, longoq; meantia retia tractu
Addiscant raris semper contexere nodis,
Et seruare modum maculis, linoq; tenaci
Linea. quin etiam magnos circundare saltus
Quae possit, uolucresq; metu concludere praedas,
Digerat innexas non una ex alite pinnas
Namq; ursos, magnoq; sues, ceruosq; fugaces,
Et uulpes, acresq; lupos, ceu fulgura coeli
Terrificant, liniq; uetant transcendere septum.
Has igitur uario semper fucare ueneno
Curae tibi, niueisq; alios miscere colores,
Alternosq; metus, sub tegmina tempore longo,
Dant tibi pinnarum terrentia milia uultur.
Dat Libye magnarum auium foecunda creatrix:
Datq; grues, cycniq; senes, & candidus anser:
Dant, quae fluminibus, crassisq; paludibus errant,
Pellitosq; pedes stagnanti gurgite tingunt.
Hinc mage puniceas natiuo munere sumes.
Nanq; illic sine fine greges florentibus alis
Inuenies auium, suauiq; rubescere luto,
Et sparsos passim tergo uenare colores.
His ita dispositis, hyemis sub tempus aquosae
Incipe ueloceis catulos immittere pratis,
Incipe cornipedes latos agitare per agros:
Venemur dum mane nouum, dum mollia prata
Nocturnis calcata feris uestigia seruant.

M. AVRELII OLYMPII NEMESIANI, POETAE CARTHAGINIENSIS, AECLOGA PRIMA.

INTERLOCVTORES TIMETAS ET TITYRVS.

TIM.

Vm fiscella tibi fluuiali Tityre iunco
Texitur, & raucis resonant tua rura cicadis:
Incipe, si quid habes gracili sub arundine carmen
Compositum. nam te calamos inflare labello
Pan docuit: uersuq; bonus tibi fauit Apollo.
Incipe, dum salices hœdi, dum gramma uaccæ
Detondent: uiridiq; gregem permittere campo
Et ros, & primu suadet clementia solis.
TIT. Hos annos, canamq; meam mihi care senectam
Tu iuuenis, carusq; deis in carmina cogis?
Viximus, & calamis uersus cantauimus olim,
Dum secura hilares ætas ludebat amores.
Nunc album caput: & ueneres tepuere sub annis.
Iam mea ruricolæ dependet fistula Fauno.
Te nunc rura sonant. nuper nam carmine uictor
Risisti calamos. & dissona flamina Mopsi
Iudice me. Mecum senior Melibœus utrunq;
Audierat, laudesq; tuas sublime ferebat.
Quem nunc emeritæ permensum tempora uitæ

S ecreti pars orbis habet, mundusq; piorum:
Q uare age si qua tibi Meliboei gratia uiuit,
D icat honoratos prædulcis tibia maneis.
TIM. Et parere decet iußis: & grata iubentur.
NEMESIANVS.
N anq; fuit dignus senior, quẽ carmine Phœbus,
P an calamis, fidibusq; Linus, modulatibus Orpheus
C oncinerent: atq; acta uiri, laudesq; sonarent.
S ed quia tu nostræ musam deposcis auenæ
A ccipe, quæ super hæc Cerasus, quam cernis ad amnem,
C ontinet, inciso seruans mea carmina libro.
TIT: Dic age. sed, nobis ne uento garrula pinus
O bstrepat: has ulmos potius, fagosue petamus.
TIM. Hic cantare libet, uirideis nam suggerit herbas
M ollis ager: lateq; tacet nemus omne quieti,
A spice, ut ecce procul decerpant gramina tauri.
Omniparens æther, & rerum causa liquores,
C orporis & genitrix tellus, uitalis & aër,
A ccipite hos calamos: atq; hæc nostro Meliboeo
M ittite: si sentire datur post fata quietis.
N am si sublimes animæ cœlestia templa,
S ydereasq; colunt sedes, mundoq; fruuntur,
T u nostros aduerte modos, quos ipse benigno
P ectore fouisti, quos tu Meliboee probasti.
L onga tibi, cunctisq; diu spectata senectus,
F elicesq; anni, nostriq; nouißimus æui
C irculus, innocuæ clauserunt tempora uitæ.
N ec minus hinc nobis gemitus. lacrimæq; fuere,
Quàm

Quàm si florenteis mors inuida pelleret annos.
Hæc tenuit tales communis causa querelas.
Heu Meliboee iaces letali frigore segnis
Lege hominum, cœlo dignus, canente senecta,
Conciliocq; deûm. Plenum tibi ponderis æqui
Pectus erat. Tu ruricolûm discernere liteis
Assueras, uarias patiens mulcendo querelas.
Sub te ruris amor, sub te reuerentia iusti
Floruit, ambiguos signauit terminus agros.
Blanda tibi uultus grauitas, & mite serena
Fronte supercilium, sed pectus mitius ore.
Tu calamos aptare labris, coniungere cæra
Oratus, duras docuisti fallere curas,
Nec segnem passus nobis marcere iuuentam.
Sæpe dabas meritæ non uilia præmia musæ.
Sæpe etiam senior, ne nos cantare pigeret,
Lætus phœbea dixisti carmen auena.
Felix ô Meliboee uale. tibi frondis odoræ
Munera dat, lauros carpens ruralis Apollo.
Dant Fauni quod quisq; ualet, de uite racemos,
De campo culmos, omniq; ex arbore fruges.
Dat grandæua Pales spumantia cymbia lacte.
Mella ferunt nymphæ. Pictas dat Flora coronas.
Manibus hic supremus honos. Dant carmina Musæ,
Carmina dant Musæ. nos te modulamur auena.
Syluestris nunc te Platanus Meliboee susurrat.
Te Pinus reboat. Te quicquid carminis Echo.
Respondent syluæ. Te nostra armenta sequuntur.

N anq; prius siccis phocæ nascentur in aruis:
V estitusq; freto uiuet leo: dulcia mella
S udabunt taxi: confusis legibus anni,
M essem tristis Hyems, Aestas tractabit oliuas:
A nte dabit flores Autumnus: Ver dabit uuas:
Q uàm taceat Meliboee tuas mea fistula laudes.
TIT. Perge puer: cœptum tibi iam ne desere carmen.
N am sic dulce sonas ut te placatus Apollo
P rouehat, & felix dominam perducat ad urbem.
N anq; hic in syluis præsens tibi fama benignum
S trauit iter, rumpens liuoris nubila plena.
S ed iam sol demittit equos de culmine mundi,
F lumineos suadens gregibus præbere liquores.

AECLOGA II.

Interlocutores, Astacus & Alcon.

FOrmosam Donacen puer Astacus, & puer Alcon
Ardebant: rudibusq; annis incensus uterq;,
In Donaces uenerem furiata mente ruebant.
H anc, cum uicini flores in uallibus horti
C arperet, & molli gremium compleret acantho,
I nuasere simul: Venerisq; immitis uterq;
T um primum dulci carpebant gaudia furto.
H inc amor, & pueris iam non puerilia uota.
Q ueis anni ter quinq; hyemes, & cura iuuentæ.
S ed postquam Donacen duri clausere parentes,
E t non tam tenui filo de uoce sonarent,
S olli. itumq; foret linguis onus, improba ceruix,
S uffususq; rubor crebro, uenæq; tumentes:

Tum

T um uero ardentes flammati pectoris æstus
C arminibus, dulciq; parant releuare querela.
A mbo æuo, cantuq; pares, nec dispare forma:
A mbo genis leues, intonsis crinibus ambo.
A tq; sub hac platano mœsti solatia casus
A lternant: Idas calamis, & uersibus Alcon.
I D Quæ colitis syluas Dryades, quæq; antra Napeæ,
E t quæ mamoreo pede Naides uda secatis
L ittora, purpureosq; alitis per gramina flores,
D icite quo prato Donacen, qua forte sub umbra
I nueniam, roseis stringentem lilia palmis?
N am mihi iam trini perierunt ordine soles,
E x quo consueto Donacen expecto sub antro.
I nterea, tanquam nostri solamen amoris
H oc foret, aut posset rabidos medicare furores,
N ulla meæ trinis tetigerunt gramina uaccæ
L uciferis, nulloq; biberunt amne liquores:
S iccaq; fœtarum lambentes ubera matrum,
S tant uituli, & teneris mugitibus aëra complent.
I pse ego nec molli iunco, nec uimine lento
P erfeci calathos cogendi lactis in usus.
Q uid tibi, quæ nosti, referam? scis mille iuuencas
E sse mihi. nosti nunquam mea mulctra uacare?
I das ille ego sum Donace, cui sæpe dedisti
O scula, nec medios dubitasti rumpere cantus,
A tq; inter calamos errantia labra petisti.
E heu nulla meæ te tangit cura salutis.
P allidior buxo, uiolæq; simillimus erro.

Omneis ecce cibos, & nostri pocula bacchi
Horreo: nec placido memini concedere somno.
Te sine ue misero mihi lilia nigra uidentur,
Pallentesq; rosæ, nec dulce rubens hyacinthus,
Nullos nec myrtus, nec laurus spirat odores.
At tu si uenias, & candida lilia fient,
Purpureæq; rosæ, tum dulce rubens hyacinthus
Tum mihi cum myrto laurus spirabit odores.
Nam dum Pallas amat turgenteis sanguine baccas,
Dum Bacchus uiteis, deus & sata poma Priapus,
Pascua læta Pales: Idas te diliget unam.
Hæc Idas calamis. tu, quæ responderit Alcon,
Versu Phœbe refer, sunt aurea carmina Phœbo.
ALC. O montana Pales, ô pastoralis Apollo,
Et nemorum Syluane potens, & nostra Dione,
Quæ iuga celsa tenes Ericis, cui cura, iugaleis
Concubitus hominum totis connectere seclis,
Quid merui? cur me Donace formosa reliquit?
Munera namq; dedi, noster quæ non dedit Idas,
Vocalem longos quæ ducit Aëdona cantus
Quæ, licet interdum contexto uimine clausa
Cum paruæ patuere fores, ceu libera ferri
Nouit, & agresteis inter uolitare uolucres,
Scit rursus remeare domum, tectumq; subire
Viminis, & caueam totis præponere syluis.
Præterea tenerum leporem, geminasq; palumbes
Nuper, quæ potui syluarum premia misi.
Et post hæc Donace nostros contemnis amores?

F orsitan indignum ducis, q; rusticus Alcon
T e cupiam, qui mane boues in pascua ducam,
D ij, pecorum pauere greges, formosus Apollo,
P an doctus, Fauni uates, & pulcher Adonis.
Q uinetiam fontis speculo me mane notaui,
N ondum purpureos Phoebus cum tolleret orbeis,
N ec tremulum liquidis splenderet lumine in undis.
Q uod uidi, nulla tegimur lanugine malas.
P ascimus & crinem. Nostro formosior Ida
D icor: & hoc ipsum mihi tu narrare solebas,
P urpureas laudando genas, & lactea colla,
A tq; hilares oculos, & formam puberis æui.
N ec sumus indocti calamis. Cantamus auena,
Q ua diui cecinere prius qua dulce locutus
T ityrus, è syluis dominam peruenit ad urbem.
N os quoq; te propter Donace, cantabimus urbi:
S i modo coniferas inter uiburna cupressos,
A tq; inter pinos corylum frondescere fas est.
S ic pueri Donacen toto sub sole canebant:
F rigidus è syluis donec descendere suasit
H esperus, & stabulis pastos inducere tauros.

AECLOGA III.

PAN.

N Yctilos, atq; Mycon, necnō & pulcher Amintas
Torrentem patula uitabant ilice solem:
Cum Pan uenatu fessus recubare sub ulmo
C œp rat, & somno lassatus sumere uires:

Q uem super & tereti pendebat fistula ramo.
H anc pueri (tanquam prædam pro carmine possent
S umere: fasq; esset calamos tractare deorum)
I nuadunt furto. sed nec resonare canorum
F istula, quem fuerat: nec uult contexere carmen:
S ed pro carminibus male sibila dissona reddit.
T um Pan excussus sonitu stridentis auenæ,
I amq; uidens: Pueri, si carmina poscitis, inquit,
I pse canam. Nulli fas est inflare cicutas,
Q uas ego Mœnalijs cæra coniungo sub antris.
I amq; ego Bacche tuos ortus, & semina uitis
O rdine dexteram. debemus carmina Baccho.
H æc fatus, cœpit calamis sic montiuagus Pan.
Te cano, qui grauidis ederata fronte corymbis
V itea serta plicas: qui quando palmite tygres
D ucis, odorato perfusus colla capillo:
V era Iouis proles. Iam tunc post sydera cœli
S ola Iouem Semele uidit Iouis ora professum.
H unc pater omnipotens, uenturi prouidus æui,
P rotulit, & iusto produxit tempore partus.
V os etiam & Nysæ uiridi nutristis in antro
H unc nymphæ, Fauniq; senes, satyriq; procaces.
Q uin & Sylenus paruum ueneratus alumnum
A ut gremio fouet, aut resupinis sustinet ulnis:
E t uocat ad risum digito, motuq; quietem
A llicit: aut tremulis quassat crepitacula palmis.
C ui deus arridens, horrenteis pectore setas
V ellicat: aut digitis aures astringit acutas,

A pplauditue manu mutilum caput, aut leue mentum,
E t summas tenero collidit pollice nareis.
I nterea pueri florescit pube iuuenta,
F lauaq; maturo tumuerunt tempora cornu.
T um primum lenes ostendit pampinus uuas.
M irantur satyri frondes, & dona Lyæi.
T um deus, ò Satyri maturos carpite fructus,
D ixit, & ignotos pueri calcate racemos.
V ix hæc ediderat decerpunt uitibus uuas,
E t portant calatis, celeriq; illudere planta
C oncaua saxa super properant. Vindemia feruet
C ollibus in summis, crebro pede rumpitur uua,
N udaq; purpureo sparguntur pectora musto.
T um Satyri lasciua cohors sibi pocula quisq;
O buia corripuit. quod fors dedit, hoc capit usus.
C antaron hic retinet, cornu bibit alter adunco,
C oncauat ille manus, palmasq; in pocula uertit,
P ronus at ille lacu bibit, & crepitantibus haurit
M usta labris, alius uocalia cymbia mergit,
A tq; alius latices pressis resupinus ab uuis
E xcipit at potis saliens liquor ore resultat
S pumeus, inq; humeros, & pectora diffluit humor.
O mnia ludus habet. cantusq;, chorosq; licenteis,
E t uenerem iam uina mouent. Raptantur amantes
C oncubitu satyri fugienteis iungere nymphas,
I am iamq; elapsas hic crine, hic ueste retentat.
T um primus roseo Sylenus cymbia musto
P lena senex auide non æquis uiribus hausit.

E x illo uenas inflatus nectare dulci
H esternoq; grauis semper ridetur hyacco.
Q uinetiam deus ille, deus Ioue natus ab ipso.
E t plantis uuas premit, & de uitibus hastas
I ngerit, & lynci præbet cratera bibenti.
H æc Pan mœnalia pueros in ualle docebat:
S parsas donec oueis campo conducere in unum
N ox iubet, uberibus suadens siccare fluorem
L actis, & in nineas astrictum cogere glebas.

AECLOGA XV.

Interlocutores, Mopsus & Lycidas.

POpulea Lycidas, necnon & Mopsus in umbra
Pastores, calamis, ac uersu doctus uterq;
Nec triuiale sonans, proprios cantabat amores.
N am Mopso Meroë, Lycidæ crinitus Iolas
I gnis erat: parilisq; furore de dispare sexu
C ogebat trepidos totis discurrere syluis:
I nq; uicem dulces cantu dixere querelas.
H os puer, ac Meroë multum lusere furenteis,
D um modo condictas uitant in uallibus ulmos,
N unc fagos placitas fugiunt, promissaq; fallunt
A ntra, nec est animus solitos alludere fonteis.
T um tandem fessi, quos lusus ederat ignis,
S ic sua desertis nudarunt uulnera syluis,
I nq; uicem dulces cantu dixere querelas.
MOP. Immitis Meroë, rapidisq; fugacior Euris,
C ur nostros calamos, & pastoralia uitas

Carmina

C armina? quemue fugis? quæ me tibi gloria uicto?
Q uid uultu mentem premis, ac spem fronte serenans
T andem dura negas? Non possum nolle negantem.
C antet, amat quod quisq;, leuant & carmina curas.
LYC. Respice me tandem puer ò crudelis Iola.
N on hoc semper eris. perdunt & gramina flores,
P erdit spina rosas, nec semper lilia candent,
N ec longum tenet uua comas. nec populos umbras.
D onum forma breue est, nec se tibi commodat annis,
C antet, amat quod quisq;, leuant & carmina curas.
MOP. Cerua marē sequitur, taurum formosa iuuēca
E t uenerem sensere lupæ. sensere leenæ,
E t, genus aëreum, uolucres, & squammea turba,
E t montes, syluæq;, suos habet arbor amores,
T u tamen una fugis, miserum tu perdis amantem.
C antet, amat quod quisq;, leuant & carmina curas.
LYC. Omnia tempus alit, tempus rapit. usus in arcto
V er erat, & uitulos uidi sub matribus istos, (est
Q ui nunc pro niuea coiëre in cornua uacca.
E t tibi iam tumidæ nares, iam fortia colla,
I am tibi bis denis numerantur messibus anni.
C antet, amat quod quisq;, leuant & carmina curas.
MOP. Huc Meroë formosa ueni, uocat æstus in um-
I am pecudes subiere nemus. non ulla canoro (bram.
G utture cantat auis, torto non squammea tractu
S ignat humum serpens, solus cano. me sonat omnis
S ylua, nec æstiuis cantu concedo cicadis.
C antet, amat quod quisq;, leuant & carmina curas.
LYC.

LYC. Tu quoq; saeue puer niueum ne perde colorem
Sole sub hoc, solet hic lucentes urere malas.
Hic age pampinea mecum requiesce sub umbra.
Hic tibi lene fluens fons murmurat. hic & ab ulmis
Purpureae foetis dependent uitibus uuae.
Cantet, amat quod quisq;, leuant & carmina curas.
MOP. Qui tulerit Meroes fastidia longa superbae,
Sithonias feret ille niues, libycosq; calores,
Nerines potabit aquas, taxiq; nocentis
Non metuet succos, Sardorum gramina uincet,
Et sua marmaricos coget iuga ferre leones
Cantet, amat quod quisq;, leuant & carmina curas.
LYC, Quisquis amat pueros, ferro praecordia duret
Nil properet, discatq; diu patienter amare,
Prudentesq; animos teneris non spernat in annis.
Perferat & fastus. sic olim gaudia sumet,
Si modo sollicitos aliquis deus audit amantes.
Cantet, amat quod quisq;, leuant & carmina curas.
MOP. Quid prodest, quòd me pagani mater Amintae
Ter uittis, ter fronde sacra, ter thure uaporo
Lustrauit, cineresq; auersa effudit in amnem,
Incendens uiuo crepitantes sulfure lauros
Cum sic in Meroen totis miser ignibus arsi.
Cantet, amat quod quisq;, leuant & carmina curas.
LYC. Haec eadem, nobis quae uersicoloria fila
Et mille ignotas Mychale circuntulit artes,
Cantauit, quod Luna timet, quo rumpitur anguis,
Quo currunt scopuli, migrant sata, uellitur arbos.

Plus

P lus tamen ecce meus, plus est formosus Iolas.
C antet, amat quod quisq;, leuant & carmina curas.

DE AVRELIO OLYMPIO NEMESIANO EX PETRO CRINITO

AVrelius Olympius Nemesianus Afer genere, patria Carthaginiensis fuit, quod antiquiores codices testantur. per ea tempora in urbe floruit, quibus Cæsar Numerianus & Dioclitianus imperarunt, quantum præstiterit in condendis poematis, relatum est à Flauio Vopisco, qui hunc ipsum Nemesianum nobilissimum fuisse poëtam refert, omnibusq; colonijs atque urbibus magnopere illustratum. Calphurnius Siculus (de quo supra scripsimus) arctissima beneuolentia prosecutus est Nemesianum, eiq; dicauit suum carmen, bucolicum, ueluti monumentum propriæ diligentiæ, atque optimæ uoluntatis. Leguntur adhuc eiusdem Nemesiani æclogæ, quibus manifesto apparet, eum merito commendari inter præcipuos atque optimos poëtas sui temporis, quo circa uerisimile est, à Numeriano Imperatore, in maximo pretio habitum, qui & eloquentia, & absoluendis poëmatis excelluit. Idem Nemesianus alia plura composuit nã κυνηγετικὰ, ναυτικὰ, & ἀλιευτικὰ scripsit. Ioannes Boccacius, uir, ut illa tempora tulerunt, haud omnino indoctus, citat Nemesiani poëtæ uersiculos. Hæc sunt, quæ legimus apud ueteres authores de Nemesiano.

De eodem Flauius Vopiscus Syracusius meminit, qui de

de Numeriano loquens, Versu autem, inquit, talis fuisse prædicatur, ut omneis poëtas sui temporis uicerit. Nam & cum Olympio Nemesiano contendit, qui ἁλιευτικὰ κυνηγετικὰ, & ναυτικὰ scripsit, quiq; omnibus colonijs illustratus emicuit: & Aurelium Appollinarem iamborum scriptorem, qui patris eius gesta in literas retulit, ijsdem, quæ recitauerat, editis, uelut radio solis obtexit. Floruit Carini temporibus, ut ex ipsius carminibus est colligere.

T. CALPHVRNII SICVLI BVCOLICVM CARMEN, AD NEMESIANVM CARTHAGINIENSEM

AECLOGA PRIMA.

INTERLOCVTORES.
Ornitus & Corydon.

ORNI.

NOndum solis equos decliuis mitigat æstas:
Quamuis & madidis incumbant præla racemis,
Et spument rauco feruentia musta susurro.
CO. Cernis ut ecce pater quas tradidit Ornite uaccæ
M olle sub hirsuta latus explicuere genesta?
N os quoq; uicinis cur non succendimus umbris?
T orrida cur solo defendimus ora galero?
OR. Hoc potius frater Corydon nemus, ista petamus.

Antra

A ntra patris Fauni: gracileis ubi pinea densat
S ylua comas, rapidoq; caput leuat obuia Soli:
B ullantes ubi fagus aquas radice sub ipsa
P rotegit, & ramis errantibus implicat umbras.
CO. Quo me cunq; uocas, sequor Ornite. nam mea
D um negat amplexus nocturnaq; gaudia nobis, (Leuce
P eruia corrnigeri fecit sacraria Fauni.
OR. Prome igitur calamos, & si qua recõdita seruas.
N ec tibi defuerit, mea fistula: quam mihi nuper
M atura docilis compegit harundine Lygdon.
E tiam captatæ pariter successimus umbræ.
S ed quæ nam sacra descripta est pagina fago?
Q uam modo nescio quis properanti falce notauit.
CO. Aspicis ut uirides etiam nunc littera rimas
S eruet? & arenti nondum se laxet hiatu?
O rnite fer propius tua lumina. tu potes alto
C ortice descriptos citius percurrere uersus.
N am tibi longa satis pater internodia largus,
P rocerumq; dedit mater non inuida corpus.
OR. Non pastor, non hoc triuiali more uiator.
S ed deus ipse canit. nihil armentale resultat.
N on montana sacros distinguunt iubila uersus.
CO. Mira refers. sed rumpe moras, oculoq; sequaci
Q uamprimum nobis diuinum perlege carmen.
OR. Qui iuga qui syluas tueor satus æthere Faunus
H æc populis uentura cano. iuuat arbore sacra
L æta patefactis incidere carmina fagis.
V os ô præcipue nemorum gaudete coloni.

Vos

V os populi gaudete mei, licet omne uagetur,
S ecuro custode pecus, nocturnaq; pastor
C laudere fraxinea nolit præsepia crate:
N on tamen insidias prædator ouilibus ullas
A fferet, aut laxis abiget iumenta capistris:
A urea, secura cum pace renascitur ætas:
E t redit ad terras tandem squallore situq;
A lma Themis posito, iuuenemq; beata sequuntur
S ecula: maternis causam qui lusit iulis.
D um populos deus ipse reget: dabit impia iunctas
P ost tergum Bellona manus, spoliataq; telis
I n sua uesanos torquebit uiscera morsus:
E t, modo quæ toto ciuilia distulit orbe,
S ecum bella geret, nullos iam Roma Philippos
D eflebit, nullos ducet captiua triumphos.
O mnia tartareo subigentur carcere bella,
I mmergentq; caput tenebris, lucemq; timebunt,
C andida pax aderit, nec solum candida uultu,
Q ualis sæpe fuit, quæ libera Marte profuso
Q uæ domito procul hoste, tamen grassantibus armis,
P ublica diffudit tacito discordia ferro.
O mne porcul uitium simulatæ cedere pacis
I ussit: & insano clementia condidit enses.
N ulla catenati feralis pompa senatus
C arnificum lassabit opus, nec carcere pleno
I nfelix raros numerabit curia patres.
P lena quies aderit, quæ stricti nescia ferri
A ltera Saturni reuocet latialia regna,

A ltera regna Numæ. qui primus ouantia cæde
A gmina romuleis & adhuc ardentia castris
P acis opus docuit, iußitq; silentibus armis
I nter sacra tubas. non inter bella sonare.
I am nec adumbrati faciem mercatus honoris,
N ec uacuos tacitus fasces & inane tribunat
A ccipiet consul: sed legibus omne reductis
I us aderit, moremq; fori uultumq; priorem
R eddet: & afflictum melior deus auferet æuum.
E xultet quæcunq; nothum gens ima iacentem,
E rectumq; colit boream, quæcunq; uel ortu
V el patet occasu, mediòue sub æthere seruit.
C ernitis ut puro nox iam uigesima cœlo
F ulgeat? ut placidum radianti luce cometem
P roferat? ut liquidum nutet sine uulnere sydus?
N unquid utrunq; polum sicut solet igne cruento
S pargit? & ardenti scintillat sanguine lampas?
A t quondam non talis erat, cum Cæsare rapto
I ndixit miseris fatalia ciuibus arma
S cilicet ipse deus Romanæ pondera molis
F ortibus excipiet sic inconcussa lacertis,
V t neq; translati sonitu fragor intonet orbis,
N ec prius ex meritis defunctos Roma penates
C enseat, occasus nisi cum respexerit ortus.
CO. Ornite, iamdudum uelut ipso numine plenus
M e quatit, & mixtus subit inter gaudia terror:
S ed bona fœcundi ueneremur numina Fauni.

OR. Carmina quæ nobis deus obtulit ipse canenda
D icamus, teretiq; sonum modulemur auena.
F orsitan augustas feret hæc Melibœus ad aures.

AECLOGA II.

INTERLOCVTORES.
ASTHACVS ET IDAS.

INtactam Crocalen puer Asthacus & puer Idas,
Idas lanigeri dominus gregis, Asthacus horti,
D ilexere diu. formosus uterq; sed impar
V oce sonans. terras, hi, cum grauis ureret æstas,
A d gelidos fontes, & easdem forte sub ulmos
C onueniunt: dulciq; simul contendere cantu,
P ignoribusq; parant. Placet, hic & uellera septem,
I lle sui uictus ne messem uendicet horti.
E t magnum certamen erat sub iudice Thyrsi.
A ffuit omne genus pecudum, genus omne ferarum.
E t quæcunq; uagis alitum ferit aëra pennis,
C onuenit umbrosa quicunq; sub ilice lentas
P ascit oues, Faunusq; pater, Satyriq; bicornes.

NEMESIANVS.

A ffuerunt sicco Dryades pede, Naiades udo,
E t tenuere suos properantia flumina cursus.
D esistunt tremulis incurrere frondibus euri:
A ltaq; per totos fecere silentia montes.

Omnia

O mnia cessabant: neglectaq; pascua tauri
C alcabant: illis etiam certantibus ausa est
D ædala nectareos apis intermittere flores.
I amq; sub umbrosa medius consederat ulmo
T hyrsis, & ò pueri me iudice pignora, dixit,
I rrita sint, moneo: satis hoc mercedis habeto,
S i laudem uictor, si fert opprobria uictus.
E t nunc, alternos magis ut distinguere cantus
P oßitis: ter quisq; manus iactate micantes.
N ec mora: discreuit digitus, prior incipit Idas.
ID. Me Syluanus amat, dociles mihi donat auenas,
E t mea frondenti circumdat tempora teda.
I lle etiam paruo hoc dixit mihi non leue carmen,
I am leuis obliqua crescit tibi fistula canna.
AS. Et mihi Flora comas parienti gramine spargit,
E t matura mihi pomona sub arbore ludit.
A ccipe, dixerunt nymphæ, puer, accipe fontem,
N am potes irriguis mutare canalibus hortos.
ID. Me docet ipsa Pales cultum gregis, ut niger albæ
T erga maritus ouis nascenti mutet in agna,
Q uæ neq; diuersi speciem seruare parentis
P oßit, & ambiguo testetur utrunq; calore.
AS. Non minus arte mea mutabilis induit arbos
I gnotas frondes, & non gentilia poma.
A rs mea nunc malo pira temperat, & modo cogit
I nsita præcoquibus subrepere persica prunis.
ID. Me teneras salices iuuat, aut oleastra putare,

E t gregibus portare, nouas ut carpere frondes
C ondiscant, primoq; recidere gramina morsu:
N e depulsa uagos quærat fœtura parentes.
AS. Et mihi cum fuluis radicibus arida tellus
P anditur: irriguo perfunditur area fonte,
E t satiatur aqua, succos ne forte priores
L anguida mutata quærant plantaria terra.
ID. O si quis Crocalen Deus afferat: hunc ego terris,
H unc ego syderibus solum regnare fatebor
D icam nanq; nemus: dicamq; sub arbore numen
H oc erit. Ite procul: sacer est locus: ite prophani.
AS. Vrimur in Crocalen, si quis mea uota deorum
A udiat: huic similis, uirides qua gemmeus undas
F ons agit & tremulo percurrit lilia riuo.
I nter pampineas ponetur faginus ulmos.
ID. Ne contemne casas, & pastoralia tecta.
R usticus est (fateor) sed non est barbarus Idas.
S æpe uaporato mihi cespite palpitat agnus:
S æpe cadit festis deuota palilibus agna.
AS. Nos quoq; pomiferi laribus consueuimus horti
M ittere primitias, & figere liba priapo
R orantes fagos damus & liquentia mella:
N ec fore grata minus quàm si caper imbuat aras.
ID. Mille sub uberibus balantes pascimus agnas:
T otq; tarentinæ præstant mihi uellera matres:
P er totum niueus premitur mihi caseus annum
S i uenies Crocale, totus mihi seruiet annus.

AS. Qui numerare uelit, quàm multa sub arbore nostra
Poma legam: citius tenues numerabit aristas.
Semper olus metimus: nec bruma, nec impedit æstas.
Si uenies Crocale, totus tibi seruiet hortus.
ID. Quãuis siccus ager languentes excoquat herbas:
Sume tamen calatos nutanti lacte coactos.
Vellera tunc dabimus, cum primum tempus apricum
Surget, & à tepidis fiet tonsura Calendis.
AS. Et nos quos etiam prætorrida munerat æstas
Mille renitenti dabimus tibi cortice chias,
Castaneasq; nuces totidem. cum sole nouembri
Maturis nucibus uirides rumpentur echini
ID. Num precor informis uideor tibi? nũ grauis an num?
Decipiorq; miser, quotiens mollißima tango
Ora manu? primiq; sequor uestigia floris
Nescius? & gracili digitos lanugine fallo?
AS. Fontibus in liquidis quotiens me conspicor esse.
Admiror totiens, etenim sic flore iuuentæ
Induimus uultus, ut in arbore sæpe notaui
Cerea sub tenui lucere cydonia lana.
ID. Carmina poscit amor: nec fistula cedit amori:
Sed fugit ecce dies: reuocatq; crepuscula uesper.
Hinc tu Daphni greges, illinc agit Alphesibœus
AS. Iam resonant frondes: iã cantibus obstrepit arbos.
I proculò Dorida, primumq; reclude canalem:
Et sine iamdudum sitientes irriget hortos.
Vix ea finierant: senior cum talia Thyrsis.

Este pares, & ob hoc concordes uiuite. nam uos
Et decor & cantus & amor sociauit, & ætas.

AECLOGA III.
INTERLOCVTORES.
IOLAS ET LYCIDAS.

IO.

Nunquid in hac Lycida uidisti forte iuuencam
Valle meam? solet illa tuis occurrere tauris.
Etiam penè duas, dum quæritur, eximit horas:
Nec tamen apparet. duris ego perdita ruscis
Iam dudum & nullis dubitaui crura rubetis
Scindere: nec quicquam post tantum sanguinis egi
LY. Non satis attendi (neq; enim uacat) uror Iola:
Vxor & immodice. Lycidam ingrata reliquit
Phyllis amatq; nouum post tot mea munera Mopsum.
IO. Mobilior uentis ò fœmina. sic tua Phyllis?
Quæ sibi (nam memini) siquando solus abesses,
Mella etiam sine te iurabat amara uideri?
LY. Altius ista querar, siquando uacabis Iola.
Has pete nunc salices, & læuas flecte sub ulmos.
Nam cum prata calent, illic requiescere noster
Taurus amat, gelidaq; iacet spaciatus in umbra,
Et matutinas reuocat palearibus herbas.
IO. Non equidem Lycida quamuis contemptus abibo.
Tityre quas dixit salices pete solus, & illinc,

Si tamen

Si tamen inuenies, deprensam uerbere multo
Huc age. Sed fractum referas hastile memento.
Nunc age dic Lycida, quæ uos tam magna tulere
Iurgia? quis uestro deus interuenit amori?
LY. Phyllide contentus (tu solus testis Iola es)
Calyricen spreui, quamuis cum dote rogaret.
En sibi cum Mopso calamos intexere ceræ
Incipit: & puero comitata sub ilice cantat.
Hoc ego cum uidi (fateor) sic intimus arsi
Ut nihil alterius tulerim. nam protinus ambas
Deduxi tunicas, & pectora nuda rescidi.
Alcipen irata petit, dixitq;, Relicto
Improba te Lycida Mopsum tua Phyllis amabit.
Nunc penes Alcipen manet. ac ne forte uagetur
Ah uereor. Nec tam nobis ego Phyllida reddi
Exopto, quam quòd Mopso iurgetur hanelo.
IO. A te cœperunt tua iurgia. tu prior illi
Uinctas tende manus. decet indulgere puellæ,
Uel cum prima nocent. si quid mandare iuuabit,
Sedulus iratæ contingam nuntius aures.
LY. Iamdudum meditor, quo Phyllida carmine placẽ.
Forsitan audito poterit mitescere cantu.
Et solet illa meas ad sydera ferre camœnas.
IO. Dic age. nam cerasi tua cortice uerba notabo,
Et decisa feram rutilanti carmina libro.
LY. Has tibi Phylli preces iam pallidus, hos tibi cantus
Dat Lycidas, quos nocte miser modulatur acerba,

D um flet,& excusso dispergit lumina somno.
N on sic destructa macrescit turdus oliua,
N on lepus,extremas legulus cum sustulit uuas:
V t Lycidas domina sine Phyllide turbidus erro.
T e sine ue misero mihi lilia nigra uidentur,
N ec sapiunt fontes,& acescunt uina bibenti,
A t si tu uenias,iam candida lilia fient,
E t sapient fontes,& dulcia uina bibentur.
I lle ego sum Lycidas,quo tu cantare solebas
D icere felicem:cui dulcia sæpe dedisti
O scula:nec medios dubitasti rumpere cantus:
A tq; inter calamos errantia labra petisti,
A h dolor:& post hoc placu t tibi torrida Mopsi
V ox,& carmen inops,& acerbæ stridor auenæ.
Q uem sequeris? quem Phylli fugis? formosior illo
D icor.& hoc ipsum mihi tu narrare solebas.
S um quoq; diuitior.certauerit illo tot hœdos
P ascere.quot nostri numerantur uespere tauri?
Q uid tibi,(quæ nosti)referam? scis optima Phylli,
Q uam numerosa meis siccetur buccula mulctris,
E t quam multa suos suspendat ad ubera natos.
S ed mihi nec gracili sine te fiscella salicto
T exitur,& nulla tremuere coagula lactis.
Q uòd si dura times etiam nunc uerbera Phylli,
T radimus ecce manus,licet illæ uimine torto
S cilicet & lenta post tergum uite domentur,
V t mala nocturni religauit brachia Mopsi

Titys

T ityrus,& medio furem suspendit ouili,
A ccipe. ne dubita, meruit manus utraq; poenas.
H is tamen his inquam manibus tibi sæpe palumbes,
S æpe etiam leporem decepta matre pauentem
M isimus in gremio. per me tibi lilia prima
C ontigerant, primæq; rosæ uix dum bene florem
D egustabat apis, tu cingebare coronis.
A urea sed forsan mendax tibi munera iactat,
Q ui metere occidua ferales nocte lupinos
D icitur,& octo pinsare legumine panem.
Q ui sibi tum felix, tum fortunatus habetur,
V ilia cum subigit manualibus ordea saxis.
Q uòd si turpis amor precibus (quod abominor) istis
O bstiterit, laqueum miseri nectemus ab illa
I lice. quæ primum nostros uiolauit amores.
H i tamen ante mala figentur in arbore uersus.
Credere pastores leuibus nolite puellis.
P hyllida Mopsus amat. Lycidas habet ultima rerum.
N unc age, si quicquam miseris succurris, Iola
P erfer,& exora modulato Phyllida cantu.
I pse procul stabo uel acuta carice tectus,
V el propius latitans uicina sæpe sub ara.
I bimus,& ueniet, nisi me præsagia fallunt.
N am bonus à dextro fecit mihi Tityrus omen,
Q ui redit inuenta non irritus ecce iuuenca.

AECLOGA IIII.

INTERLOCVTORES

Meliboeus, Corydon, & Amyntas.

MEL.

Quid tacitus Corydon, uultuq; subinde minaci,
Quidue sub hac platano, quàm garulus astrepit
Infesta statione sedes? iuuat humida forsan (humor,
Ripa? leuatq; diem uicini spiritus amnis?
CO. Carmina iandudum non quæ nemorale resultent
Voluimus ò Meliboee, sed hæc, quibus aurea possint
Secula cantari, quibus & deus ipse canatur
Qui populos urbemq; regit pacemq; togatam.
ME. Dulce quidem resonas. nec te diuersus Apollo
Despicit, ò iuuenis, sed magnæ munera Romæ
Non ita cantari debent, ut ouile Menalcæ.
CO. Quicquid inest, syluestre licet uideatur acutis
Auribus, & nostro tantum memorabile pago,
Dum mea rusticitas si non ualet arte polita
Carminis, at certe ualeat pietate probari.
Rupe sub hac eadem quam proxima pinus obumbrat
Hæc eadem nobis frater meditatus Amyntas.
Quem uicina meis natalibus admouet ætas.
ME. Iam puerum calamos & odoræ uincula ceræ
Iungere nunc cohibes, leuibus quem sæpe cicutis
Ludere conantem uetuisti fronte paterna?

Dicentem Corydon te non ſemel iſta notaui,
Frange puer calamos,& manes deſere muſas,
Et potius glandes rubicundaq; collige corna.
Duc ad mulctra greges,& lac uenale per urbem
Non tacitus porta,quid enim tibi fiſtula reddet,
Quo tutere famem? certe mea carmina nemo
Præter ab his ſcopulis uentoſa remurmurat echo.
CO. Hæc ego,confiteor,dixi Melibœe,ſed olim
Non eadem nobis ſunt tempora,non deus idem,
Spes magis arridet.certe,ne fraga ruboſq;
Colligerem,uiridiq; famem ſolarer hibiſco,
Tu facis,& tua nos alit indulgentia farre
Tu noſtras miſeratus opes,docilemq; iuuentam,
Hiberna prohibes ieiunia ſoluere fago.
Ecce nihil querulum per te Melibœe ſonamus,
Per te ſecura ſaturi recubamus in umbra,
Et fruimur ſyluis Amaryllidis,ultima nuper
Littora terrarum,niſi tu Melibœe fuiſſes,
Vltima uiſuri,trucibuſq; obnoxia Mauris
Paſcua Geryonis,liquidis ubi curſibus ingens
Dicitur occiduas impellere Betys harenas.
Scilicet extremo nunc uilis in orbe iacerem,
Ah dolor,& pecudes inter conductus hiberas,
Irrita ſeptena modularer ſibila canna,
Nec quiſquam noſtras inter dumeta camœnas
Reſpiceret,non ipſe daret mihi forſitan aurem
Ipſe deus uacuam,longeq; ſonantia uota

Scilicet

S cilicet extremo non exaudiret in orbe.
S ed nisi forte tuas melior sonus aduocet aures,
E t nostris aliena magis tibi carmina rident:
V is aliena tua subigat uir pagina lima?
N am tibi non solum uenturos noscere nimbos,
A gricolis qualemq; ferat sol aureus ortum,
A ttribuere dei: sed dulcia carmina sæpe
C oncinis. & modo te baccheis musa corymbis
M unerat, & lauro modo pulcher obumbrat Apollo.
Q uòd si te faueas trepido mihi, forsitan illos
E xperiar calamos, here quos mihi doctus Iolas
D onauit: dixitq;, Truces hæc fistula tauros
C onciliat, nostroq; sonat dulcissima Fauno.
T ityrus hanc habuit, cecinit qui primus in istis
M ontibus hyblea modulabile carmen auena.
ME. Magna petis Corydon, si Tityrus esse laboras.
I lle fuit uates sacer, & qui posset auena
P ersonuisse chelim. blande cui sæpe canenti
A llusere feræ cui substitit aduena quercus:
Q uem modo cantantem rutilo spargebat acantho
N ais, & implicitos comebat pectine crines
CO. Est (fateor) Meliboee deus, sed si mihi Phoebus
F orsitan abnuerit: tu tantum commodus audi.
S cimus enim quia te non aspernetur Apollo.
I ncipe. nam faueo. Sed prospice ne tibi forte
T innula tam fragili respiret fistula buxo.
ME. Quæ resonare solet si quando laudat Alexis

Hoc

Hoc potius calamos magis hoc sectare canales
Per me qui dignas cecinerunt consule syluas.
Incipe: nec dubita. Venit en & frater Amyntas.
Cantibus iste tuis alterno succinit ore.
Dicite: nec mora sit: uicibusq; reducite carmen,
Tuq; prior Corydon, tu proximus ibis Amyntas.
CO. Ab Ioue principium, siquis canit æthera, sumat,
Siquis Atlantiaci molitur pondus olympi.
At qui nunc nostras præsenti numine terras,
Perpetuamq; regit iuuenili robore pacem,
Laetus & augusto felix arrideat ore.
AM. Te quoq; facundo comitatus Appolline Cæsar
Respiciat, montes neu dedignetur adire.
Quos & Phœbus amat, quos Iuppiter ipse tuetur,
In quibus augustos uisuris sæpe triumphos
Laurus fructificat, uicinaq; nascitur arbos.
CO. Ipse polus etiam quo temperat igne geluq;
Iuppiter ipse parens quo tu iam proximus ipse
Cæsar abis, posito paulisper flumine sæpe
Crassia rura petit, uiridiq; reclinus in antro,
Carmina dicteis audit coretica syluis.
AM. Aspicis, ut uirides audito Cæsare syluæ
Conticeant? memini quamuis urgente procella
Sic nemus immotis subito requiescere ramis.
Et dixi, Deus hinc certe Deus expulit euros,
Nec mora, pharsaliæ sonuernin sibila cannæ.
CO. Aspicis, ut teneros subitus uigor excitet agnos?

Vtq; superfuso magis ubera lacte grauentur?
Et nuper tonsis exudent uellera fœtis?
Hoc ego iam (memini) semel hac in ualle notaui.
Et uenisse Palem, pecoris dixisse magistros.
AM. Scilicet omnis eum tellus, gens omnis adorat,
Diligiturq; deis, quem sic taciturna uerentur
Arbuta, cuius iners audito nomine tellus
Incaluit, florem dedit, cui sylua uocato
Densat odore comas, stupefacta regerminat arbos.
CO. Illius ut primum senserunt numina terræ,
Cœpit & uberior, succis fallentibus olim,
Luxuriare seges, tandemq; legumina plenis
Vix resonant siliquis, nec præuocata malignum
Meßis habet lolium, nec inertibus albet auenis.
AM. Iam neq; damnatos metuit iactare ligones
Fossor, & inuento, si sors dedit, utitur auro.
Nec timet, ut nuper dum iugera uerset arator,
Ne sonet offenso contraria uomere massa,
Iamq; palam presso magis ac magis instat aratro.
Ille dat, ut primas cereri dare cultor aristas
Poßit, & intacto bromium perfundere uino,
Vt nudus ruptas saliat calcator in uuas,
Vtq; turba bono plaudat saginata magistro,
Qui facit egregios ad peruia compita ludos.
Ille meis pacem dat montibus. ecce per illum
Seu cantare iuuat, seu ter pede læta ferire
Carmina, nonnullas licet & cantare choreas.

E t cantus uiridante licet mihi condere libro.
T urbida nec calamos exurdant claßica nostros.
N umine Cæsareo securior ipse lyæo.
CO. Pan recolit syluas, & amena Faunus in umbra
S ecurus recubat, placidoq; in fonte lauatur
N ais, & humanum non calcatura cruorem
P er iuga siccato uelox pede currit Oreas,
AM. Dij, præcor, hunc iuuenē, quem uos (ni fallor)
A ethere misistis, post longa reducite uitæ (ab ipso
T empora, uel potius mortale resoluite pensum,
E t date perpetuo cœlestia fila metallo.
S it deus & nolit pensare palatia coelo.
CO. Tu quoq;, mutata seu Iuppiter ipse figura
C æsar ades, seu quis superûm sub imagine falsa
M ortaliq; lates, & enim hunc deprecor orbem,
H os precor æternos populos rege, sit tibi cœli
V ilis amor, cœptamq; pater ne desere terram.
ME. Rustica credebam nemorales carmina uobis
C onceßisse deos, & obesis auribus apta.
V erum quæ imparibus modo concinuistis auenis,
T am liquidum tam dulce canunt, ut non ego malim,
Q uod peligna solent examina, lambere nectar.
CO. O mihi quàm tenero decurrunt carmina uersu.
T um Meilbœe sonent, si quando in montibus istis
D icar habere larem siquando nostra uidere
P ascua contigerit uellit nam sæpius aurem
I nuida paupertas, & dixit uilia rura,

At

A t tu, si qua modo non aspernanda putabis,
F er Meliboee deo mea carmina. nam tibi fas est
S acra palatini penetralia uisere Phoebi.
T um mihi talis eris, qualis qui dulce sonantem
T ityron è syluis dominam deduxit in urbem,
O stenditq; deos. & spreto dixit ouili
T ityre rura prius. Sed post cantabimus arma:
R espiciat nostras utinam fortuna labores.
AM. Pulchrior & meritæ fuerat deus ipse iuuentæ.
N os tamen interea tenerum mactabimus hoedum,
E t pariter subitæ peragemus fercula coenæ.
ME. Nunc ad flumē oues deducite. iam fremit æstas:
I am sol contractas pedibus magis admouet umbras:

AECLOGA V.

MYCON PATER, ET CANTHVS FILIVS. DIDASCALICA.

F Orte Mycon senior, Canthusq; Myconis alumnus
Torrentem patula uitabant arbore solem.
T um iuueni senior præcepta daturus alumno,
T alia uerba refert tremulis titubantia labris.
MY. Quas errare uides inter dumeta capellas,
C anaq; lasciuo concidere gramina morsu
C anthe puer, quos ecce greges à monte remotos

C ernis in aprico decerpere gramina campo,
H os tibi do senior iuuenis pater, ipse tuendos
A ccipe, iam certe potes insudare labori,
I am pro me gnauam potes exercere iuuentam.
A spicis ut nobis iampridem mille querelas
A fferat, & baculum premat inclinata senectus?
S ed qua lege regas & amantes lustra capellas,
E t melius pratis errantes mollibus agnas,
P ercipe Vere nouo, cum iam tinnire uolucres
I ncipient, nidosq; reuersa lutabit hyrundo:
P rotinus hiberno pecus omne mouebis ouili.
T unc etenim toto uernanti gramine sylua
P ullat, & æstiuas reparabilis inchoat umbras.
T um florent syluæ: uiridisq; renascitur annus.
T um uenus, & calidi scintillat feruor amoris:
L asciuumq; pecus salientes accipit hircos.
S ed non ante greges in pascua mittito clausos,
Q uam fuerit placata Pales. Tu cespite uiuo,
P one focum: geniumq; loci, Faunumq; Laremq;
S also farre uoca. tepidos tunc hostia cultros
I mbuat: atq; etiam, dum uiuit, ouilia lustra.
N ec mora: tunc campos ouibus, dumeta capellis
O rto sole dabis, simul hunc accedere montem
C œperit & primæ spatium tepefecerit horæ:
A t si forte uaces dum matutina relaxat
F rigora sol, tumidis spument tibi mulctra papillis.
I mplebis quod messe fluat. Rursusq; prementur

M ane quod occiduæ mulſura redegerit horæ
P arce tamen fœtis: neu ſint compendia tanti,
D eſtruat ut niueos uenalis caſeus agnos.
N am tibi præcipuo fœtura colatur amore.
T e quoq; non pudeat, cum ſerus ouilia uiſes,
S i qua iacebit ouis partu reſoluta recenti,
H anc humeris portare tuis, natoq; parenti
F erre ſinu tremulos & nondum ſtare paratos.
N ec tu longinquas procul à præſepibus herbas,
N ec nimis admotæ ſectabere pabula ſyluæ,
D um peragit uernum Iouis inconſtantia tempus.
(V eris enim dubitandi fides) modo fronte ſerena
B landius arriſit: modo cum caligine nimbos
I ntulit, & miſeras torrentibus abſtulit agnas.
A t cum longa dies ſitientes afferet æſtus,
N ec fuerit uariante deo mutabile cœlum:
I am ſyluis committe greges: iam longius herbas
Q uære: ſed ante diem pecus exeat humida dulces
E fficit aura cibos, quotiens fugientibus euris
F rigida nocturno tanguntur paſcua rore,
E t matutinæ lucent in gramine guttæ
V t ſimul argutæ nemus increpuere cicadæ:
A d fontem compelle greges: nec protinus herbas,
V el campos permitte ſequi. ſine, protegat illos
I nterea ueteres quæ porrigit eſculus umbras.
V erum ubi decliui iam nona tepeſcere ſole
I ncipiet. ſeræq; uidebitur hora merendæ:

Rursus pasce greges, & opacos desere lucos
Nec prius æstiuo pecus includatur ouili,
Quàm leuibus nidis somnos captare uolucris
Cogitet, & tremuli tremebunda coagula lactis.
Succida iam tereti constringere uellera iunco
Cum iam tempus erit, maternas demere lanas,
Hircorumq; iubas & olentes cædere barbas,
Ante tamen secerne pecus: gregibusq; notatis,
Consimiles include comas: ne longa minutis,
Mollia ne duris coëant, ne candida fuscis.
Sed tibi cum uacuas posito uelamine costas
Denudabit ouis, circumspice: ne sit acuta
Forfice læsa cutis: tacitum ne pustula uirus
Texerit occulto sub uulnere. quæ nisi ferro
Rumpitur, in miserum fragili rubigine corpus
Corrodet sanies, & putrida contrahet ossa.
Prouidus (hoc moneo) uiuentia sulfura tecum,
Et scyllæ caput, atq; intacta bitumina porta,
Vlceribus laturus opem. nec brutia desit
Dura tibi liquido picis ungere terga memento.
Si sint rasa, limas uiui quoq; pondera melle
Argenti coquito, lentumq; bitumen aheno,
Impressurus oui tua nomina. nam tibi lites
Afferet ingentes lectus possessor in aruo.
Tunc etiam, dum siccus ager, dum feruida tellus,
Dum rimosa palus & multo torrida limo
Aestuat, & fragiles nimius sol puluerat herbas:

L urida conueniet succendere galbana septis,
E t tua ceruino lustrare mapalia fumo.
O bfuit iste malis odor anguibus ipse uidebis
S erpentum cecidisse minas. non stringere dentes
V lla potest uncos: sed inani debilis ore
M arcet, & obtuso iacet exarmata ueneno.
T unc age uicinæ circunspice tempora brumæ
Q ua ratione geras aperit cum uinea sepes,
E t portat lectas securus uinitor uuas:
I ncipe falce nemus, uiuasq; recidere frondes.
T unc opus est teneras summatim stringere uirgas.
T um debes seruare comas, dum permanet humor,
D um uiret & tremulas non excutit africus umbras.
A st ubi conueniet tepidis fœnilibus olim
P romere, cum pecudes extremus clauserit annus:
S ic tibi nitendum est. labor hoc in tempore noster
G nauaq; sedulitas uenit & pastoria uirtus.
N ec pigeat ramos siccis miscere recentes,
E t succos adhibere nouos. Neu torrida nimbis

CALPH.

I nstet hyems, nimioq; gelu, niuibusq; coactis:
I ncuruare uelis nemus, & constringere frondes.
T u tamen aut leues hederas, aut molle salictum
V alle premes gelida. Sitis est pensanda tuorum
C anthe gregum uiridante cibo. nihil aridus illis

Ingen

I ngenti positus quamuis strue prosit aceruus:
V irgia si desint liquido turgentia succo:
E t quibus est aliquid plenæ uitale medullæ.
P ræcipue gelidum stipulis & fronde caduca
S terne solum, ne forte rigor penetrabile corpus
V rat, & interno uastet pecuaria morbo.
P lura quidem monuisse uelim. nam plura supersunt.
S ed iam sero dies cadit: & iam Sole fugato,
F rigidus æstiuas impellit noctifer horas.

AECLOGA VI.

ASTILVS LYCIDAS ET MNASYLLVS.

ASTI.

SErus ades Lycida. mō Nyctilus & puer Alcon
Certauere sub his alterno carmine ramis
I udice me: sed non sine pignore. Nyctilus hœdos
I uncta matre dedit: catulum dedit ille: Leænæ
I urauitq; genus. sed sustulit omnia uictor.
LY. Nyctilon ut cantu rudis exuperauerit Alcon,
A stile credibile est ut uincat Acantida cornix
V ocalem superet si dirus Aëdona bubo.
AS. Te pater Crocale, qua nunc ego maceror una,
S i magis aut docili calamorum Nyctilus arte,
A ut cantu magis est quàm uultu, proximus illi.

LY. Iam nunc decipior te iudice. pallidus alter
Venit, & hirsuta spinosior histrice barba.
Candidus alter erat, leniq; decentior ouo,
Et ridens oculis, crinemq; simillimus auro,
Qui dici posset, si non cantaret, Appollo.
AS. O Lycida, si quis tibi carminis usus adesset,
Tu quoq; laudatum posses Alcona probare.
LY. Vis igitur, quoniam nec nobis improbe pares,
Ipse tuos iudex calamos committere nostris?
Vis conferre manum, ueniat licet arbiter Alcon?
Vincere tu quenquam: uel te certamine quisquam
Dignetur? qui uix stillantes arida uoces
Rumpis, & expellis male singultantia uerba?
LY. Fingas plura licet nec enim potes improbe uerba
Exprobrare mihi, sicut tibi multa Lycotas.
Sed quid opus uana consumere tempora lite?
Ecce uenit Mnasyllus. erit (nisi forte recuses)
Arbiter. Insta nunc non credulus improbe uerbis.
AS. Malueram, fateor, uel praedam nactus abire,
Quàm tibi certanti partem committere uocis.
Nec tamen hoc impune feres. En aspicis illum,
Candida qui medius cubat inter lilia ceruum.
Quamuis hunc Petale mea diligit, accipe uictor.
Scit frenos, scit ferre iugum, sequiturq; uocantem
Credulus: & mensae non improba porrigit ora.
Aspicis ut fruticet late caput? utq; sub ipsis
Cornibus, & tereti lucent redimicula collo?

Aspi-

A ſpicis ut niueo frons irretita capiſtro
L ucet? & à dorſo quæ totam circuit aluum
A lternat uitreas lateralis cingula bullas?
C ornua ſubtiles ramoſaq; tempora molles
I mplicuere roſæ, rutiloq; monilia torque
E xtrema ceruice notant: ubi pendulus apri
D ens ſedet, & niuea diſtinguit pectora luna.
H unc ego qualemcunq; uides, in ualle paciſcor
P endere: dum ſciat hic ſe non ſine pignore uinci.
LY. Terreri Mnaſylle ſuo me munere credit.
A ſpice, quàm timeam. genus eſt (ut ſcitis) equarum
N on iugale mihi: quarum de ſanguine ponam
V elocem Petaſon, qui gramina matre relicta
N unc primum teneris libauit dentibus. Illi
P es leuis, adductum latus excelſiſsima ceruix:
T erga ſedent: micat acre caput: ſine pondere ceruix:
E t tornata breui ſubſtringitur ungula cornu,
V ngula qua uiridi ſic exultauit in aruo,
T angeret ut fragiles, ſed non curuaret ariſtas.
H unc dare, ſi uincar, ſylueſtria numina iuro.
MN. Et uacat: & ueſtros cantus audire iuuabit.
I udice me ſanè contendite, ſi libet. Iſtic
P rotinus ecce torum fecere ſub ilice muſæ.
S ed ne uicini nobis ſonus obſtrepat amnis,
G ramina linquamus, ripamq; uolubilis undæ.
N anq; ſub exeſo raucum mihi pumice lymphæ
R eſpondent: & obeſt arguti glarea riui.

AS. Si placet, antra magis uicinaq; saxa petamus,
S axa, quibus uiridis stillanti uellere muscus
D ependet, scopulisq; cauum sinuantibus arcum
I mminet exesa ueluti testudine concha.
MN. Venimus, & tacito sonitum tutabimur antro,
S eu residere libet, dabit ecce sedilia tophus.
P onere seu cubitum, melior uiret herba lapillis,
N unc mihi seposita reddantur carmina lite.
N am uicibus teneros malim cantetis amores,
A stile tu Petalen, Lycida tu Phyllida lauda.
LY. Tu modo (nos ipsi iã nunc Mnasyllæ precamur)
A uribus excipias, quibus hunc & Acantida nuper
D iceris in sylua iudex audisse Thalea.
AS. Non equidem possum, cum prouocet iste, tacere.
R umpor. n. merito. nil hic nisi iurgia quærit.
A udiat, aut dicat, quoniam cupit. hoc mihi certe
D ulce satis fuerit, Lycidam expectare trementem:
D um te stante palàm sua carmina pallidus audit.
LY. Me puto uicinus Stymicon, me proximus Aegon
H os inter frutices tacite risere uolentem
O scula cum tenero simulare uirilia Mopso.
AS. Fortior ò utinam nondum Mnasyllus adesset.
E fficerem, ne te quisquam tibi turpior esset.
MN. Quid furitis? quæ uos insania tendere iussit,
S i uicibus certare placet? Sed non ego uobis
A rbiter. hoc alius poßit discernere iudex.
E t uenit ecce Micon, uenit & uicinus Iolas.

Litibus hi uestris poterunt imponere finem.

AECLOGA VII.

INTERLOCVTORES.

LYCOTAS ET CORYDON.

LYCOTAS.

Lentus ab urbe uenis Corydon. uigesima certe
Nox fuit, ut nostræ cupiunt te cernere syluæ,
Et tua mœrentes expectant iubila tauri.
CO. O piger, ò duro iam durior axe Lycota,
Qui ueteres fagos, noua quàm spectacula, mauis
Cernere, quæ patula iuuenis deus edit harena.
Mirabar, quæ causa foret tibi tanta morandi:
LY. Cur tua cessaret taciturnis fistula syluis:
Et solus Stymicon caneret pallente corymbo.
Quem sine te mœsti tenero donauimus hœdo.
Nam dum lentus abes, lustrauii ouilia Thyrsis,
Iussit & arguta iuuenes certare cicuta.
CO. Scilicet inuictus Stymicon & præmiia diues
Auferat, accepto non solum gaudeat hœdo,
Verum tota ferat quæ lustrat ouilia Thyrsis:
Non tamen æquabit mea gaudia: nec mihi siquis
Omnia lucanæ donet pecuaria syluæ,

G rata magis fuerint, quàm quæ spectamus in urbe.
LY. Dic age, dic Corydon, nec nostras inuidus aures
D espice. Non aliter certe mihi dulce loquere,
Q uàm certare solent; quotiens ad sacra uocantur,
A ut fœcunda Pales, aut pastoralis Apollo.
CO. Vidimus in cœlum trabibus spectacula textis
S urgere tarpeium prope despectantia culmen,
I mmensosq; gradus, & diuos lene iacentes.
V enimus ad sedes, ubi pulla sordida ueste
I nter fœmineas spectabat turba cathedras.
N am quæcunq; patent sub aperto libera cœlo,
A ut eques aut niuei loca densauere Tribuni.
Q ualiter hæc patulum contendit uallis in orbem,
E t sinuata latus resupinis undiq; syluis
I nter continuas curuatur concaua montes,
S ic tibi planitiem curuæ sinus ambit harenæ,
E t geminis medium se mollibus alligat ouum.
Q uid tibi nunc referam, quæ uix sufficimus ipsi
P er partes spectare suas? sic undiq; fulgor
P ercußit. stabam defixus, & ore patenti,
C unctaq; mirabar. nec dum bona singula noram.
T um mihi, Nunc, senior lateri qui forte sinistro
I unctus erat, quid te stupefactum rustice, dixit,
A d tantas miraris opes? qui nescius auri
S ordida tecta casas & sola mapalia nosti.
E n ego tam tremulus, tam uertice canus, & ista
F actus in urbe senex, stupeo tamen. omnia certe

V ilia sunt nobis quæcunq; prioribus annis
V idimus,& sordet quicquid spectauimus olim.
B alteus en gemmis,en illita porticus auro
C ertatim radiant. nec non,ubi finis harenæ
P roxima marmoreo peragit spectacula muro,
S ternitur adiunctis ebur admirabile truncis,
E t coit in rutilum,tereti qua lubricus axem
I mpositos subita uertigine falleret ungues
E xcuteretq; feras. auro quoq; torta refulgent
R etia, quæ totis in harenam dentibus extant,
D entibus æquatis,& erat(mihi crede Lycota,
S i qua fides)nostro dens longior omnis aratro.
O rdine quid referam? uidi genus omne ferarum
H ic,niueos lepores,& non sine cornibus apros.
M anticorum syluis etiam quibus editur Alcem
V idimus,& tauros quibus aut ceruice leuata
D eformis scapulis torus eminet,aut quibus hirtæ
I actantur per colla iubæ,quibus aspera mento
B arba iacet,tremulisq; rigent palearia setis.
N ec solum nobis syluestria cernere monstra
C ontigit. æquoreos ego cum certantibus ursis
S pectaui uitulos,& equorum nomine dignum
S ed deforme pecus,quòd in illo nascitur amni,
Q ui sata riparum uenientibus irrigat undis.
A h trepidi quotiens nos descendentis harenæ
V idimus in partes,ruptaq; uoragine terræ
E mersisse feras,& eisdem sæpe latebris

Aurea

BVCOLICON

A urea cum croceo creuerunt arbuta libro.
LY. O felix Corydon, quē non tremebunda senectus
I mpedit. ò felix, quòd in hæc tibi secula primos
I ndulgente deo dimittere contigit annos.
N unc tibi si propius uenerandum cernere numen
S ors dedit, & referens uultumq; habitumq; notasti:
D ic age dic Corydon quæ sit modo forma deorum.
CO. O utinam nobis non rustica uestis inesset:
V idissem propius mea numina sed mihi sordes,
P ullaq; paupertas, & adunco fibula morsu
O bstiterant. utcunq; tamen conspeximus ipsum
L ongius. At nisi me decepit uisus: in uno
E t Martis uultus, & Appollinis esse putaui.

EXCVSVM AVGVSTAE VINDELICORVM, IN OFFICINA HENRICI STEYNER, XX. DIE MENSIS IVLII. ANNO M. D. XXXIIII.

